ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗΝ

ΠΡΟΝΟΙΑ

ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ Θ'. ΤΟΜΟΣ Ι'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1919. ΑΡΙΘ. 235

ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΝ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Ἐκπληροῦντες τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τοῦ «Ἐ. Κ.» δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν ἡμῶν παρέχομεν ἐνταῦθα ἀνάλυσιν τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ προτεινομένου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου πρὸς ρύθμισιν τῶν πραγμάτων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καθὼς ὁ ἴδιος ἐκθέτει αὐτὸ ἐν τέλει τοῦ Ὑπομνήματος, δι' οὗ συνώδευσε τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ εἶναι ἡ Σύνοδος τῶν Ἀρχιερέων συγκροτουμένη ἐκ πάντων τῶν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἐπισκόπων, ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὶς τοῦ ἔτους συνερχομένη μετὰ δικαιοδοσίας τῆς ὑπὸ τῶν Κανόνων εἰς τὰς Ἐπαρχιακὰς Συνόδους ἀναγραφομένης.

Αἱ Ἐπισκοπαὶ θὰ εἶναι ἴσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἔκτασιν πρὸς τοὺς Νομοὺς τοῦ Κράτους καὶ θὰ ὑποδιαιρῶνται εἰς Ἐπιτροπικὰς περιφερείας, ἑκάστης τῶν ὁποίων θὰ προΐσταται εἷς ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος μετὰ καθηκόντων ποιμαντορικῶν, Ἐποπτείας καὶ διδασκαλίας. Ἑκάστη Ἐπισκοπὴ ἀντὶ τοῦ νῦν Ἱεροκήρυκος θὰ ἔχῃ ἕνα Ἐπιθεωρητὴν περι-

ερχόμενον καὶ ἐπιθεωροῦντα τὴν ὅλην ἐν αὐτῇ ἐκκλησιαστικὴν κ θρησκευτικὴν ζωήν.

Ἑκάστη Ἐπισκοπὴ εἶναι αὐτοτελὲς νομικὸν πρόσωπον, αἱρετὸν δ περὶ τὸν Ἐπίσκοπον Σῶμα, τὸ Ἐπισκοπικὸν Συμβούλιον, ἐξ ἴσου ἀρι μοῦ μελῶν ἐκ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ συγκροτούμενον, καὶ ὑπὸ τῶ ἐφημερίων καὶ ἴσου ἀριθμοῦ ἐνοριακῶν Συμβούλων ἐκλεγόμενον, διοικε τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἐπισκοπῆς περιουσίαν κα ἐποπτεύει ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῆς περιουσίας τῶν ἐνοριακῶν ναῶν, αὐτ ἐγκρίνον τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ ἀπολογισμοὺς αὐτῶν καὶ ἐλέγχο τὴν διαχείρισιν.

Αἱ ἐνορίαι διακρίνονται εἰς ἀστικὰς καὶ ἀγροτικάς, λόγῳ ἀριθμο οἰκογενειῶν καὶ προσόντων καὶ μισθοῦ ἐφημερίων. Τὰ ἐνοριακὰ Συμ βούλια ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν ἐνοριτῶν, προεδρεύει δὲ αὐτῶν ὁ Ἐφημέ ριος, ἐφ' ὅσον εἶναι προσοντοῦχος. Οἱ Ἐφημέριοι διορίζονται ὑπὸ το Ἐπισκόπου προτάσει τῶν ἐνοριτῶν, εἶναι δὲ μόνιμοι εἰς τὰς θέσει αὐτῶν μόνον οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸν ἔγγαμον κλῆρον, διαιροῦνται δὲ εἰ Προϊσταμένους καὶ εἰς βοηθοὺς Ἐφημερίους καὶ μισθοδοτοῦνται ἐνιαίω ἐκ τοῦ Θρονικοῦ Ταμ. τῆς Ἐπισκοπῆς.

Ὁ Καθεδρικὸς ναὸς ἑκάστης Ἐπισκοπῆς ἐξαίρεται ὡς τὸ κέντρο τῆς θείας λατρείας ἐν ὅλῃ τῇ Ἐπισκοπῇ, ἐν αὐτῇ δὲ προγυμνάζοντα ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιάρχου οἱ χειροτονούμενοι ἱερεῖς ἐπὶ ὡρισμένον χρόνο πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν ἐφημεριακῶν των καθηκόντων.

Ὁ Μοναστηριακὸς βίος θὰ διέπηται ὑπὸ τῶν περὶ αὐτοῦ κανονικῶ διατάξεων. Ἑκάστη Μοναστηριακὴ Ἀδελφότης, πλὴν τοῦ γενικοῦ σκο ποῦ τῆς μοναχικῆς ἀρετῆς, θὰ ἔχῃ καὶ εἰδικὸν τοιοῦτον συγκεκριμέ νως κοινωφελῆ. Ὁ Ἡγούμενος ἐκλεγόμενος ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐγ κρινόμενος ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου κατέχει μονίμως τὴν θέσιν. Οἱ μοναχο πάντες θὰ ἀσκῶσι μετὰ τῆς σωφροσύνης καὶ ἀκτημοσύνην ζῶντες κο νοβιακῶς.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ δικαιοσύνη θὰ ἀπονέμηται ὑφ' ἑνὸς δι' ἑκάστη Ἐπισκοπὴν Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, ἑνὸς Ἐκκλησιαστικοῦ διὰ πᾶ σαν τὴν Ἐκκλησίαν, Ἐφετείου, καὶ τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικο Δικαστηρίου, δικάζοντος τὰ παραπτώματα τῶν Ἀρχιερέων. Τὰ Ἐπι σκοπικὰ Δικαστήρια εἶναι τριμελῆ μετὰ εἰδικοῦ Ἐκδίκου καὶ Ἀνακρ τοῦ, δικαιοῦνται δὲ νὰ ἐπιβάλλωσι πάσας τὰς κανονικὰς ποινάς. Τ

Ἐκκλησ. Ἐφετεῖον συγκροτεῖται ἐκ τριῶν Ἐπισκόπων, ἐξ ὧν ὁ μὲν Πρόεδρος ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς Συνόδου, τὰ δὲ μέλη κληροῦνται. Τὸ Ἀνώτατον Ἐκκλ. Δικαστήριον ἀποτελεῖται ἐξ αὐτῆς τῆς Συνόδου. Ἐκτὸς τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἀσκεῖται καὶ πειθαρχικὴ τοιαύτη ἐπὶ μὲν τῶν τῆς Ἐπισκοπῆς κληρικῶν ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου, ἐπὶ δὲ τῶν Ἐπισκόπων ὑπὸ τοῦ Πειθαρχικοῦ διὰ τοὺς Ἐπισκόπους Δικαστηρίου, ἀποτελουμένου ἐκ πέντε Ἀρχιερέων καὶ ἔχοντος δικαιοδοσίαν πειθαρχικὴν ἐπὶ τῶν ἐλαφροποίνων παραπτωμάτων τῶν Ἀρχιερέων.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ οἰκονομικὴ διαχείρισις περιλαμβάνει τέσσαρας κατηγορίας Ταμείων αὐτοτελῶν ἀλλὰ καὶ συνδεομένων ἑνιαίως πρὸς ἄλληλα. Ταῦτα εἶναι τὰ ἐνοριακὰ Ταμεῖα, ἓν δι' ἑκάστην ἐνορίαν, τὰ Θρονικὰ Ταμεῖα, ἓν δι' ἑκάστην Ἐπισκοπήν, τὰ Μοναστηριακὰ ταμεῖα, ἓν δι' ἑκάστην Μονὴν καὶ τὸ Γενικὸν Ἐκκλ. Ταμεῖον, συνταυτιζόμενον πρὸς τὸ Νομικὸν πρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας, ἐκπροσωπουμένης ὑπὸ τῆς Συνόδου τῶν Ἀρχιερέων. Ἕκαστον τῶν Ταμείων τούτων ἔχει εἰδικὸν προορισμόν. Ἐκ τοῦ ἐνοριακοῦ Ταμείου καταβάλλεται ἡ δαπάνη τῆς συντηρήσεως τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ καὶ τῆς μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ, πλὴν τοῦ τῶν Ἐφημερίων. Ἐκ τοῦ Θρονικοῦ Ταμείου καταβάλλονται οἱ μισθοὶ ὅλων τῶν Ἐφημερίων τῆς Ἐπισκοπῆς, τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων, τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς, τῶν Ἐποπτῶν τῶν ἐνοριακῶν διαχειρίσεων, τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Γραφείου, τὰ ἔξοδα τοῦ Δικαστηρίου κ.τ.λ. Τὸ δὲ Γεν. Ἐκκλ. Ταμεῖον καταβάλλει τὰς μισθοδοσίας ὅλων τῶν Ἐπισκόπων, τῶν Καθηγητῶν τῶν Ἱερῶν μαθημάτων, τὰς δαπάνας τῶν Δικαστηρίων Ἐφετείου, Ἀνωτάτου, καὶ Πειθαρχικοῦ διὰ τοὺς Ἐπισκόπους, τῆς μορφώσεως τοῦ Κλήρου καὶ καθόλου τὰ γενικὰ ἔξοδα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ κυρία πρόσοδος τοῦ Γ. Ε. Ταμείου εἶναι ἡ κατὰ ποσοστὸν αὐξούσης κλίμακος ἀναλόγως τῆς προσόδου φορολογία τῶν μοναστηριακῶν προσόδων, τοῦ ὑπολοίπου μένοντος ὑπὸ τὴν κυριότητα τοῦ νομικοῦ προσώπου ἑκάστης Μονῆς, ἡ ὑπὸ τοῦ ὀφειλομένου ὑπὸ τῆς Πολιτείας διὰ τὴν διαχείρισιν τῶν διαλυθεισῶν Μονῶν κεφαλαίου πρόσοδος καὶ ἡ ἐκ τοῦ Δημοσίου προϋπολογισμοῦ διὰ τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν ἐπιχορήγησις.

Τοῦ θρονικοῦ δὲ Ταμείου αἱ κυριώτεραι πρόσοδοι εἶνε τὸ ἐξ ἑκάστου ἐνοριακοῦ Ταμείου κατὰ κλίμακα αὔξουσαν ἀναλόγως τῶν προσό-

δων ποσοστόν, ἡ ἐκ τῶν διαλελυμένων τῆς Ἐπισκοπῆς Μονῶν πρόσοδος, τὰ ἐκ τοῦ Μονοπωλείου τοῦ κηροῦ, τὰ ἐξ ἑκάστης οἰκογενείας ὑπὸ τοῦ δημοσίου εἰσπραττόμενα εἰς ἕκαστον θρονικὸν Ταμεῖον καταβαλλόμενα, τὰ ἀπὸ τῶν ἀδειῶν γάμου καὶ διαζυγίων. Τὰ θρονικὰ Ταμεῖα ὑποχρεοῦνται εἰς καταβολὴν ποσοστοῦ εἰς τὸ Γ. Ε. Ταμεῖον, ἀπολαμβάνουσι δὲ παρ' αὐτοῦ χορηγίαν πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ ἰσοζυγίου ἐν τῷ προϋπολογισμῷ αὐτῶν.

Οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐξισοῦνται ὡς πρὸς τὰς ἀποδοχὰς αὐτῶν εἰς ἀντιστοίχους τάξεις τῶν λειτουργῶν τῆς Πολιτείας, καταργουμένων τῶν ἕως τοῦδε λεγομένων τυχηρῶν. Οἱ προϊστάμενοι Ἐφημέριοι τῶν ἀστικῶν ἐνοριῶν, Θεολόγοι ὄντες, ἐξισοῦνται πρὸς τοὺς πρωτοβαθμίους Καθηγητάς. Οἱ δὲ βοηθοὶ αὐτῶν καὶ οἱ προϊστάμενοι τῶν ἀγροτικῶν ἐνοριῶν ἀπόφοιτοι πρωτοβαθμίου Ἐκκλ. Σχολῆς πρὸς τοὺς δευτεροβαθμίους Καθηγητάς. Οἱ δὲ βοηθοὶ Ἐφημέριοι ἀγροτικῶν ἐνοριῶν ἢ μονοεφημέριοι μικρῶν ἐνοριῶν ἀπόφοιτοι Δευτεροβαθμίου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους. Οἱ κατὰ τὴν ἰσχὺν δὲ τοῦ Νόμου εὑρεθησόμενοι μὴ προσοντοῦχοι Ἱερεῖς ἐξισοῦνται ὡς πρὸς τὸν μισθὸν πρὸς βοηθοὺς ἐφημερίους ἀγροτικῶν ἐνοριῶν, δηλαδὴ πρὸς ὑποδιδασκάλους. Ὅσοι συγχρόνως θὰ εἶνε Ἱερεῖς καὶ δημοδιδάσκαλοι θὰ λαμβάνωσι τὰ 2/3 τοῦ μισθοῦ ἑκατέρας τῶν θέσεων.

Εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἐπισκόπου μετέχει ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τῆς Ἐπισκοπῆς δι' αἱρετῶν καὶ ἀπὸ θέσεως ἀντιπροσώπων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν προτείνων τοὺς τρεῖς ὑποψηφίους, ἐξ ὧν ἡ Σύνοδος τῶν Ἀρχιερέων θὰ ἐκλέξῃ τὸν ἕνα.

Ἡ ἐκλογὴ δὲ τοῦ Μητροπολίτου γίνεται ὑπὸ μιᾶς μόνης Συνελεύσεως ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Ἐπισκόπων, τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Συμβουλίου τῆς Μητροπόλεως, ἀντιπροσώπων τῶν Ἐπισκοπικῶν Συμβουλίων ὅλων τῶν Ἐπαρχιῶν, τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἄλλων ἐκ θέσεων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Αἱ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικαὶ παροικίαι ἀποτελοῦσι μίαν ἀρχιεπισκοπὴν μετὰ δύο ἢ καὶ πλειόνων Ἐισκόπων, αἱ δὲ τῆς Εὐρώπης μίαν Ἐπισκοπήν, αἱ δὲ λοιπαὶ ἔξω τῆς δικαιοδοσίας ἄλλου ἀρχιερέως κοινότητες θὰ ἐξαρτῶνται πνευματικῶς ἀπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

[22 Δεκεμβρίου]

Ἑβρ. 11, 9. 32-40.

Δὲν χρειάζονται φιλοσοφίαι διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν, φίλοι ἀναγνῶσται, ὅτι ζῶμεν ὡς ξένοι καὶ παρεπίδημοι ἐπὶ τῆς Γῆς. Τὸ πικρὸν δρέπανον τοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖον θερίζει γύρω μας τοὺς ὁμοίους μας ἕως ὅτου νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ σειρά μας, δὲν μᾶς ἀφίνει σκιὰν ἀμφιβολίας.

Ἡ ἀμφιβολία ὅμως καὶ ἡ ἀβεβαιότης ἀρχίζουν ἀπὸ ἄλλο σημεῖον: ἀρχίζουν ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ σημεῖον, ὅπου τελειώνει ἡ ζωή μας ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου· ἀρχίζουν ἀπὸ τῆς στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν παύομεν νὰ ὑπάρχωμεν ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἑπομένως ὁ χαρακτηρισμὸς ἡμῶν ὡς ξένων καὶ παρεπιδήμων τελείως ἐπραγματοποιήθη.

Καὶ ἀποροῦμεν καὶ διερωτώμεθα: δὲν ὑπάρχει βεβαιότης; δὲν ὑπάρχει μονιμότης; δὲν ὑπάρχει πατρίς; Ὁ θάνατος λύει ἅπαξ διὰ παντὸς τὸ πρόβλημα τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ξένοι λοιπὸν γεννώμεθα, ξένοι καὶ ἀποθνήσκομεν;

Ἡ ἀνθρωπίνη λογική, ἡ ἀνθρωπίνη σοφία, ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους μέχρι σήμερον καταγίνεται νὰ δώσῃ ἀπαντήσεις εἰς τὰ φυσικὰ αὐτὰ ἐρωτήματα. Θεωρίαι ἐπὶ θεωριῶν, φιλοσοφίαι ἐπὶ φιλοσοφιῶν ἐσωρεύθησαν καὶ σωρεύονται· συγκρούσεις ἰδεῶν, πάλη καὶ πόλεμοι νόων καὶ καρδιῶν ἔσπειραν καὶ σπείρουν περισσότερον ἀκόμη τὴν ἀβεβαιότητα.

Καὶ φαίνεται ὡς νὰ κῆται ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ ζητήματος, νὰ μὴ εἶναι, ὡς φαίνεται, ἁρμόδιος ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου νὰ τοῦ δώσῃ τὴν λύσιν· φαίνεται νὰ εἶναι πλημμελὴς ἡ μέθοδος καὶ τὸ μέσον, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν λύσιν του.

Ἐλέχθη, καὶ περὶ τούτου δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ μεγαλόνοες καὶ μεγαλοφυεῖς ἄνθρωποι, οἱ ἀντιπρόσωποι μεγάλων ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων, οἱ μεγάλοι ἐφευρέται ὁμοιάζουν μὲ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων: Ὅταν ὁ ἥλιος ἀνατέλλῃ, αἱ πρῶται, αἱ ὁποῖαι δέχονται τὰς ἀκτῖνάς του, ὡς ἐκ τοῦ ὕψους των, εἶναι αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων· κατόπιν, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ἐξαπλοῦται τὸ ἡλιακὸν φῶς εἰς τὰ πλευρὰ καὶ τοὺς πρόποδας τῶν ὀρέων καὶ εἰς τὰς πεδιάδας. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰς μεγάλας ἰδέας, εἰς τοὺς μεγάλους νόας, εἰς τὰ μεγάλα αἰσθήματα: ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οἱ πολλοὶ δὲν βλέπομεν, εἰς στιγμὰς κατὰ τὰς ὁποίας οἱ πολλοὶ ἔχομεν ἀκόμη νύκτα, ἄλλοι φωτίζονται *ὡς κορυφαὶ* ἀπὸ φῶς ἄπλετον τῆς ἀληθείας, φῶς, τὸ ὁποῖον διαχέεται κατόπιν μετὰ πάροδον ἱκανοῦ χρόνου εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἄλλου λαοῦ.

Κορυφὴ ὄρους ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς σχετικῶς πρὸς τὸ θέμα τοῦ μετὰ θάνατον μέλλοντός μας, ὅτι μεταβαίνομεν εἰς κατοικίαν μόνιμον πλέον, εἶναι ὁ Πατριάρχης Ἀβραάμ. Οὗτος κατῴκει εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας μὲ τὴν συναίσθησιν, ὅτι εἶναι διαμονὴ προσωρινή, τὴν συναίσθησιν δὲ αὐτὴν ἐκληρονόμησαν καὶ ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Ἰακὼβ καὶ ὁλόκληρος ὁ Ἰουδαϊκὸς λαός.

Καὶ ποῦ ὠφείλετο ἡ συναίσθησις αὐτή; Ὠφείλετο εἰς τὴν σταθερὰν πεποίθησιν, τόσον σταθερὰν ὥστε τὸ *περιέμενεν* πλέον ὁ Ἀβραάμ, ὅτι θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν αἰωνίαν πόλιν, ὡς εἰς τὴν μόνιμον πλέον διαμονήν του, τὴν Ἐπουράνιον Ἱερουσαλήμ.

Καὶ εἶναι τοῦτο ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν ἐδέχθη πρώτη ἡ μεγάλη ἐκείνη διάνοια καὶ καρδία τοῦ Πατριάρχου, διὰ νὰ τὴν διαβιβάσῃ ὡς κληρονομίαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. «*Πίστει Ἀβραὰμ παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς Ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός*».

Ἰδοὺ τὸ ἐνδεδειγμένον μέσον διὰ νὰ μορφώσωμεν πεποιθήσεις περὶ τῆς μονίμου κατοικίας μας: ἡ πίστις τοῦ Πατριάρχου. Ἂς δεχθῶμεν λοιπὸν τὸ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐκείνης διαχεόμενον φῶς ἀληθείας, ἡ ὁποία, ἐπὶ τοῦ παρόντος τοὐλάχιστον, εἶναι ἀνέφικτος δι' ἄλλου οἱουδήποτε μέσου. Ὁ μακάριος Παῦλος εὑρίσκει τὴν εὐκαιρίαν νὰ τονίσῃ εἰς τὴν σημερινὴν ἐπιστολὴν τὸν θρίαμβον ἐν γένει τῆς πίστεως ταύτης. Θέλει νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας του πόσον τελεσφόρως ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Πατριάρχου διεχύθη τῆς πίστεως τὸ φῶς καὶ ἠλέκτρισε τὰς γενεὰς τῆς Ἰουδαϊκῆς φυλῆς καθ' ὅλας τὰς ἱστορικὰς περιπετείας της πίστεως, ἡ ὁποία τοσοῦτο μᾶλλον ἀποβαίνει ἡρωϊκή, ὅσον οἱ ἐν πίστει γεννηθέντες καὶ ἀνατραφέντες καὶ ζήσαντες, διὰ λόγους Ὑψίστης Προνοίας, δὲν εἶδον ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ πραγματοποιουμένας τὰς ἐλπίδας των χωρὶς ὅμως διὰ τοῦτο καὶ νὰ κλονισθοῦν.

Ἡ πίστις τοῦ Γεδεών, τοῦ Βαράκ, τοῦ Ἰεφθάε, τοῦ Δαυΐδ, τοῦ Σαμουὴλ καὶ τόσων ἄλλων Προφητῶν ἦτο πραγματικῶς ἡρωϊκή. Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πεποιθήσεως ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μετ' αὐτῶν, φρονηματιζόμενοι οἱ περὶ τὸν Γεδεὼν κατετρόπωσαν τοὺς Μαδιανίτας· ὁ Βαρὰκ τοὺς Χαναναίους· ὁ Σαμψὼν τοὺς Φιλισταίους· ὁ Ἰεφθάε τοὺς Ἀμμωνίτας, καὶ ὁ Δαυΐδ ὅλα αὐτὰ τὰ βασίλεια τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου «*Διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας*».

Καὶ τί κατορθώματα δὲν ἔπραξαν μὲ τῆς πίστεως τὴν δύναμιν; Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπορεῖ τί πρῶτον, τί δ' ὕστερον νὰ ἀναφέρῃ· ὁ χρόνος δὲν θὰ τοῦ φθάσῃ διὰ νὰ διηγηθῇ τὰ τόσα κατορθώματα. «*Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει γάρ με ὁ χρόνος διηγούμενον*». Μέχρι τοιούτου

βαθμοῦ ἡ πίστις ἔκαμνεν ἀφόβους τοὺς Προφήτας, ὥστε τὸν θάνατον νὰ τὸν θεωροῦν μηδέν. Στοιχεῖα καὶ κίνδυνος, ἄλλως ἐπίφοβοι ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τὴν δύναμιν τῆς πίστεως, ἔπαυσαν νὰ ἦνε φόβητρα. Ὁ Δανιήλ, περικυκλούμενος ἀπὸ τοὺς λέοντας ὄχι μόνον δὲν ἔπαθε τίποτε, ἀλλὰ καὶ τὰ στόματά των ἔφραξεν· οἱ τρεῖς παῖδες μέσα εἰς τὰς φλόγας τῆς καμίνου ἐρρίφθησαν, καὶ ὅμως ὄχι μόνον δὲν ἐκάησαν, ἀλλὰ καὶ ἐδροσίζοντο μὲ τῆς πίστεως τὴν αὖραν. Οὐδὲ πεῖνα, οὐδὲ δίψα, οὐδὲ ἐμπαιγμοί, οὐδὲ μαστιγώσεις, οὐδὲ βασανιστήρια οἱαδήποτε ἴσχυσαν νὰ κλονίσουν τοὺς ἥρωας ἐκείνους τῆς πίστεως: «*ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, (=ἐπριονίσθησαν), ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι*».

Καὶ ὅμως, παρὰ τὴν μαρτυρικὴν αὐτὴν ζωήν, διέμενον σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν, καί τοι οὐδ᾿ ἠξιώθησαν, ὡς βεβαιοῖ ὁ Παῦλος, προκαταρκτικῆς κἂν ἀμοιβῆς διὰ τὴν πίστιν των ἐνωρίτερον παρ᾿ ὅταν ἦλθεν ὁ Χριστός, ὅτε καὶ μόνον ἀνέσυρεν Οὗτος ἀπὸ τὸν Ἅδην τὰς ψυχὰς τῶν δικαίων ἀνδρῶν ὅλων τῆς Π. Διαθήκης, καί, τὸ περισσότερον, παρ᾿ ὅλα τὰ μαρτύριά των, ὁ Θεὸς ἐπεφυλάχθη καὶ αὐτὴν τὴν τελικὴν ἀμοιβὴν νὰ τὴν δώσῃ εἰς αὐτοὺς πότε; Καθ᾿ ὃν χρόνον θὰ κριθῇ ἡ ἀξία τῶν ἔργων καὶ τῆς ζωῆς ἑνὸς ἑκάστου καί, συνεπῶς, καὶ ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν. Ἐκεῖ, καὶ μόνον τότε, θὰ φανῇ ἡ τελειότης, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεβίβασεν ἡ πίστις τοὺς ἡρωϊκοὺς ἐκείνους Ἰουδαίους. «*Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι*».

Ἰδού, φίλοι ἀναγνῶσται, πρότυπα πίστεως, πρότυπα τοσοῦτο μᾶλλον ἀξιοθαύμαστα, καθ᾿ ὅσον ἀνεδείχθησαν ἡρωϊκοὶ κατὰ τὴν πίστιν πρὶν ἀκόμη ἀκούσουν ἢ ἴδουν τὸ πλῆρες φῶς, τὸ διὰ τοῦ Υἱοῦ τῆς Παρθένου διαχυθὲν εἰς τῆς Γῆς τὸ πρόσωπον.

Ἔχομεν τὸ θάρρος νὰ συγκρίνωμεν τὴν πίστιν μας ἡμεῖς οἱ γεννηθέντες καὶ ἀνατραφέντες καὶ ζῶντες καὶ κινούμενοι μέσα εἰς περιβάλλον χριστιανικόν; Αἱ ἡμέραι αὗται, τὰς ὁποίας διερχόμεθα, αἱ ἡμέραι, αἱ ὁποῖαι μᾶς ὑπενθυμίζουν τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Θείου Βρέφους, ἂς μᾶς χρησιμεύσουν ἀφορμὴ ἑνὸς προχείρου ἀπολογισμοῦ τῆς ζωῆς μας ὡς μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ πρὸ παντός: ἔχομεν τὴν συναίσθησιν ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοι ζῶμεν ἐπὶ τοῦ Πλανήτου τούτου; Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μακαρίζει ὡς ἥρωας τοὺς Ἰουδαίους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀπέθαναν, κατόπιν μαρτυρίων, χωρὶς νὰ κλονισθῇ ἡ πίστις των. Δὲν εἶνε τοῦτο, ἀγαπητοί, μία ὑπόδειξις τοῦ Παύλου καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἰδίους; Ναί, θὰ ἦτο καλύτερα ἐκ πρώτης ὄψεως,

ὅσα πιστεύομεν, νὰ τὰ βλέπωμεν, νὰ τὰ ψηλαφῶμεν! Ἀλλὰ πείθομε ἑαυτοὺς ὅτι ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία οὕτω πως διέταξε μέχρι τοῦδ τοὐλάχιστον τὰ πράγματα, εἶνε μικροτέρα ἀπὸ τὴν σοφίαν τοῦ ἀνθρώ που; Ὁ Χριστὸς ὁ ἴδιος εἶπεν: «Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύ σαντες». Ἀλλοῦ ἐπεφύλαξεν εἰς ἡμᾶς ὁ Χριστὸς νὰ ἴδωμεν τὴν πραγ ματοποίησιν τῶν ὅσων πιστεύομεν, καὶ τοῦτο βέβαια διὰ νὰ μᾶ κρατῇ πάντοτε ἀγρύπνους πρὸς τὰ ἄνω. Ἐφ' ὅσον διανύομεν τὴν ζωὴ αὐτήν, ὅσα πιστεύομεν δὲν εἶναι μὲ ἄλλον τρόπον ὁρατά, παρὰ μόνο διὰ τῆς πίστεως. Αὐτὴ εἶναι τὸ μόνον τηλεσκόπιον τῶν θείων ἀληθειῶ Τὸ εἶπεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἐνόσῳ ζῶμεν, *«διὰ πίστεως περιπα τοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους»*. Μὲ τὸ τηλεσκόπιον αὐτὸ ἂς ἔχωμεν πάντοτ ὡπλισμένα, ἀγαπητοί, τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ

Ο ΕΝΟΡΙΑΚΟΣ ΚΛΗΡΟΣ

Ἡ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία ἐν τῷ παρόντι περιλαμβάνει 3802 Ἐ νορίας, ἐν αἷς διακονοῦσι 4433 ἐφημέριοι. Ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶ 4433 ἐφημερίων 26 εἶνε πτυχιοῦχοι Θεολόγοι, 22 φοιτηταὶ τοῦ Πα νεπιστημίου, 197 ἀπόφοιτοι τῆς Ριζαρείου καὶ ἄλλων ἱερατικῶν Σχ λῶν, 30 ἀπόφοιτοι Γυμνασίων, 163 δημοδιδάσκαλοι, 130 ὑποδιδά σκαλοι, 1919 ἀπόφοιτοι ἑλλην. Σχολείου καὶ 1708 ἀπόφοιτοι δημο Σχολείου ἢ καὶ Γραμματοδιδασκαλείου ἀπόφοιτοι. Ἐὰν δεχθῶμ κατὰ συγκατάβασιν καὶ τοὺς ἀποφοίτους τῶν Γυμνασίων καὶ Διδα σκαλείων ἱερεῖς μεμορφωμένους—καὶ λέγομεν τοῦτο διὰ τὴν πενιχρό τητα τῶν γυμνασιακῶν προγραμμάτων εἰς θρησκευτικὴν μόρφωσιν- καὶ προσθέσωμεν καὶ τοὺς ἀτελῶς μεμορφωμένους εἰς τὰς κατωτέρ ἱερατικὰς σχολάς, τότε ἐπὶ 4433 ἐφημερίων ἔχομεν 568 μεμορφω μένους καὶ 3865, ἤτοι 87% καὶ πλέον μετὰ στοιχειώδους μόν μορφώσεως, μὴ ἱκανούσης μηδὲ πρὸς ἀνάγνωσιν ἄπταιστον τῶν ἱ ρῶν κειμένων.

Δὲν νομίζομεν, ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη σχολίων ἐπὶ τῶν ἀριθμῶ τούτων. Ἐὰν δὲ τοιαύτην προβάλλουσιν εἰκόνα οἱ ἀριθμοὶ τῆς ἐν ριακῆς διακονίας ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ, ὑπὸ ἐλεύθερον Κρ τος ἐπὶ ἐννέα που δεκάδας ἐτῶν διαβιούσῃ, μὴ ἀξιώσωμεν καλλιτ ραν τὴν εἰκόνα τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου τῶν Νέων Χωρῶν, τῶν χθ μόλις τῆς δουλείας ἀπολυτρωθεισῶν. Ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ μόνον, ὅτι

ιν διὰ τὴν στατιστικὴν ἀπολυθεῖσαν ἐγκύκλιον ἐλήφθη ἐκ πολλῶν ιητροπόλεων ἡ ἀπάντησις, ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν αὐταῖς ἱερεὺς συμιηρώσας Γυμνασιακὴν παίδευσιν.

Ἀνάλογος εἶνε καὶ ἡ εἰκὼν τῆς οἰκονομικῆς τοῦ ἐνοριακοῦ κλήου καταστάσεως, στενῶς σχετιζομένης πρὸς τὴν εὐπρόσωπον παράασιν καὶ τὴν ἀνεπίληπτον διακονίαν τοῦ ἱερέως. Τὸ οἰκονομικὸν λλως τε ζήτημα συνδέεται ἀμεσώτατα πρὸς τὴν ἀπόκτησιν κλήρου εμορφωμένου. Ἡ ἔλλειψις τῶν μέσων ἀξιοπρεποῦς συντηρήσεως οῦ ἱερέως εἶνε καὶ ἡ κυρία αἰτία τῆς ἐλλείψεως μεμορφωμένων ἱεέων. Μὴ ἀμείβοντες διὰ μονίμου μισθοῦ τὸν ἐφημέριον καὶ ἀφίοντες αὐτὸν νὰ ἐξοικονομῇ τὰ πρὸς συντήρησιν ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰογενείας αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐφημεριακῶν καὶ μόνον προαιρετικῶν προσορῶν, κατ' ἀνάγκην ὠθοῦμεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐμπορίαν τῶν ἱερατικῶν ράξεων καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν πλεονεξίαν καὶ διὰ ταύτης εἰς τὴν ἀώλειαν τῆς ἠθικῆς του ἐπιβολῆς. Ἱερεῖς διαπληκτίζονται ἐν τῷ Ἁίῳ βήματι διὰ τὰς προσφορὰς καὶ τὰς μερίδας τῆς προθέσεως, καὶ υνωθοῦνται πρὸ τῆς θύρας τοῦ πιστοῦ διὰ τὸν ἁγιασμὸν καὶ ἐρίουσι πρὸς τοὺς ἐνορίτας διὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἐπιτραχηλίου. Ὅλα ιῦτα δὲν εἶνε πάντοτε ἀγὼν διὰ τὸν ἐπιούσιον πεινώσης οἰκογενείας, νε ὅμως πάντοτε ἢ σχεδὸν πάντοτε τὸ φυσικὸν κατάντημα τοῦ συτήματος τῆς διὰ μόνον τῶν τυχηρῶν διατροφῆς τοῦ ἱερέως.

Ἡ κατάστασις αὕτη τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου τόσον ἡ πνευματική, τον καὶ ἡ οἰκονομική, ἤρχισεν ἐπαισθητῶς βελτιουμένη ἀπὸ δεκαετί;, διὰ τῆς ψηφίσεως δηλ. τοῦ Νόμου ΓΦϞϚ' περὶ Ἐνοριακῶν Ναῶν. ὰ $^3/_4$ τῶν ὡς μεμοφωμένων προσημειωθέντων ἐφημερίων ἀνήκουν εἰς τὴν περίοδον ταύτην, καὶ οὗτοι ὅμως εὑρίσκονται μόνον εἰς τὰς όλεις, διότι ὁ Νόμος ἐθεώρησε τότε ἀρκετὸν διὰ τὰ χωρία τὸ ἀποτήριον Ἑλλην. Σχολείου. Μισθὸς ὡρίσθη ἀπὸ 100 ἕως 300 δραχ. ιτὰ μῆνα, λαμβανομένης δ' ὑπ' ὄψιν τῆς προπολεμικῆς ἀξίας τοῦ νομίιατος καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἦτο τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς μισθοδότησιν οῦ ἐνοριακοῦ κλήρου, τὸ βῆμα ἦτο γενναῖον, προσέκρουσεν ὅμως ἐν ἐφαρμογῇ κατὰ τῆς ἀτελοῦς τοῦ Νόμου διατάξεως περὶ εἰσπράξεως ῆς ἑξαδράχμου τῶν ἐνοριτῶν εἰσφορᾶς. Διὰ τοῦτο ὅσοι τῶν ἐφημεων τῶν χωρικῶν ἐνοριῶν δὲν δύνανται νὰ ἀποζῶσιν ἐκ τῆς ἐργασίας ῶν ἰδίων αὐτῶν κτημάτων, εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ ἐργάζωνται ὡς κοινοὶ γάται εἰς δημόσια ἢ ἰδιωτικὰ ἔργα ὅπως θρέψωσιν ἑαυτοὺς καὶ τὴν κογένειαν αὐτῶν. Εἶνε ἐξηκριβωμένον, ὅτι ὑπάρχουσιν ἱερεῖς χωρίων, ῶν ὁποίων ὁλόκληρος ἡ ἐκ τοῦ ἱερατικοῦ αὐτῶν ἐπαγγέλματος ἀποιβὴ εἰς χρῆμα καὶ εἰς εἶδος δὲν ὑπερβαίνει τὰς 40 δραχ. μηνιαίως, ιὶ ἐκ τῶν 40 τούτων δραχ. πρόκειται ὑπὸ τὰς παρούσας μάλιστα ωτικὰς συνθήκας νὰ συντηρηθῇ πολυμελὴς οἰκογένεια.

α'

Ὅταν ὁ Νόμος ἐτέθη εἰς ἐφαρμογήν, ὑπῆρχε πλεονασμὸς ἱερέων τὴν στιγμὴν ὅμως ταύτην ὑπάρχουσι θέσεις κεναὶ ἐφημερίων 280 ἐ τοῖς ὁρίοις μόνον τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας. Τοῦτο δὲ διὰ τὴ ἔλλειψιν προσοντούχων ὑποψηφίων.

Ἡ ἠθικὴ κατάστασις τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου, εὐτυχῶς, ἐν τῷ συ νόλῳ αὐτῆς ἐξεταζομένη δὲν εἶνε κατ' εὐθεῖαν ἀνάλογος πρὸς τὴ πνευματικὴν καὶ τὴν οἰκονομικήν. Ἡ πατροπαράδοτος αὐστηρότη τῶν ἠθῶν καὶ λιτότης τοῦ βίου καὶ ἱεροπρέπεια τῶν τρόπων δεσ πόζει ἀκόμη ὡς κυρία γραμμή, πολλοὶ δὲ Ἱερεῖς καὶ ἐκ τῆς ἐγγά μου και ἐκ τῆς ἀγάμου τάξεως, παρὰ τὴν ἔλλειψιν μορφώσεως, δι τῆς ἠθικῆς αὐτῶν ἀναστροφῆς καὶ τῆς πρακτικῆς εὐσεβείας ἀσκοῦσι ἀξίαν λόγου ἠθικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν περὶ αὐτοὺς χριστιανῶν.

Παρὰ ταῦτα ὅμως βλέπομεν ἤδη ἰσχυρὰς τὰς ἐπιδράσεις τῆς ἀπ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν δευτερευουσῶν πόλεων καὶ εἰς τὰς μικρο τέρας κοινότητας μεταδιδομένης ἠθικῆς ἐκλύσεως καὶ ἐπὶ τοῦ κλ ρου. Ἡ κυβεία, ἡ μέθη, ὁ καφενειασμὸς καὶ ἄλλαι κακίαι ἔχουσι ἤδη ἐγγίσει καὶ τὸν ἐνοριακὸν κλῆρον. Πάντως δὲ δὲν εἶνε ἀνάξιο παρατηρήσεως τὸ ἐκ πολλῶν πηγῶν μαρτυρούμενον γεγονός, ὅτι ο χριστιανοὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος τῆς ἐξομολογήσεως προ τιμῶσι τὸν ἄγαμον κληρικὸν πνευματικὸν διὰ τὴν ἣν ἔχουσι περ τοῦ ἐγγάμου ἰδέαν, ὅτι τὰ τῆς ἐξομολογήσεως εἶνε δυνατὸν νὰ γνω σθῶσι διὰ τῆς πρεσβυτέρας.

Γενικῶς πρέπει νὰ λεχθῇ, ὅτι ὁ κλῆρος, μὴ κατέχων ἐν τῇ κοινω νίᾳ τὴν θέσιν τοῦ διδασκάλου, τοῦ ἀπολογητοῦ τῆς θρησκευτικῆ ἀληθείας, τοῦ ἀγωνιστοῦ τῆς ἠθικῆς τάξεως, τοῦ πρωτοστάτου εἰ πᾶν ἔργον κοινωφελὲς καὶ ἐθνωφελές, τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφανῶ καὶ προστάτου τῶν δυστυχούντων, μὴ ἀποτελῶν παράταξιν συντεταγ μένην κατὰ τοῦ ἠθικοῦ καὶ τοῦ φυσικοῦ κακοῦ, παρασύρεται ἀνε παισθήτως ἀκολουθῶν τὴν τύχην τῆς κοινωνίας.

Καὶ αὐτὴ ἀκόμη τῶν μεμορφωμένων κληρικῶν ἡ ὀλιγάριθμο τάξις δὲν ἔδωκεν ἀκόμη σημεῖα ζωῆς ἐν τῇ ὡς ἄνω ἐννοίᾳ δι νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἰδέα καὶ μεταβληθῇ εἰς πεποίθησιν καὶ παρὰ τῷ πολλῷ τοῦ λαοῦ πλήθει, ὅτι ἱερεύς, συνδυάζων παίδευσιν καὶ ἀρε τήν, εἶνε τὸ μεγαλείτερον ἠθικὸν κεφάλαιον διὰ τὴν κοινωνίαν κα τὸ Ἔθνος. Καὶ τούτων τὸ πλεῖστον μέρος νομίζει μέχρις ὥρας τὸ προορισμόν του ἐξαντλούμενον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν τῆς θείας λα τρείας, δυσκολεύεται δὲ νὰ ἀντιληφθῇ ἑαυτὸν ὡς διδάσκαλον τῆ κοινωνίας καὶ πρωτεργάτην παντὸς φιλανθρωπικοῦ ἢ ἄλλου ἐν τῇ ἐνορίᾳ κοινωφέλους ἔργου.

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἡ προσημειωθεῖσα ἔλλειψις καὶ τῶν μεμορφωμένων ἔτι ἱερέων ἐν τῇ ἐνοριακῇ δράσει δὲν εἶνε μὲν ἄσχετος καὶ πρὸς τὸ εἶδος τῆς παρεχομένης ἱερατικῆς μορφώσεως, ἣν θὰ ἐξετάσωμεν περαιτέρω, ἀμεσώτερον ὅμως συνδέεται πρὸς τὸ κρατῆσαν κατὰ παρέκκλισιν τῶν κανονικῶν βάσεων σύστημα τῆς ἐνοριακῆς διοικήσεως.

Κατὰ τὰς βάσεις τῆς κανονικῆς ἐκκλησ. διοικήσεως, ὁ ἐφημέριος δὲν εἶνε μόνον ὁ τελετουργὸς τῶν μυστηρίων καὶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλ' εἶνε καὶ ὁ ἡγούμενος, εἰς ὃν οἱ πιστοὶ ὀφείλουσιν ὑπακοὴν καὶ εὐπείθειαν (Ἑβρ. ιγ´ 17) καὶ ἔτι γενικώτερον εἶνε Θεοῦ οἰκονόμος (Τίτ. α´, 7). αὐτὸς ἐπιμελούμενος καὶ ἐποπτεύων καὶ διευθύνων, ἐν ἀμέσῳ μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου συνδέσμῳ πᾶσαν τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν τῆς ἐνορίας. Εἰδικώτερον εἰπεῖν, αὐτὸς διευθύνει τὰ τῆς θείας λατρείας, τὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς, τὰ τῆς φιλανθρωπίας, αὐτὸς φροντίζει, ὅπως παντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γίνωνται ἐν τῷ ναῷ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ἐν παντὶ ὅ,τι σχετίζεται πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ζωήν. Αὐτὸν δὲ γνωρίζουσιν οἱ ἱεροὶ κανόνες ὑπεύθυνον ἔναντι τοῦ Ἐπισκόπου διαχειριστὴν τῆς ἐκκλησιαστ. ἐν τῇ ἐνορίᾳ περιουσίας.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ὑπάρχωσι βοηθοὶ τοῦ ἐφημερίου ἐν τῇ διοικήσει τῶν ἐνοριακῶν προσόδων καὶ συγχρόνως μέτοχοι τῶν εὐθυνῶν ἐν τῇ διαχειρίσει αὐτῶν ἔφερεν εἰς μέσον διὰ λογικῆς ἐξελίξεως τὸν θεσμὸν τῶν αἱρετῶν ἐνοριακῶν ἐπιτρόπων, ὡς βοηθῶν τοῦ ἐφημερίου ἐν τῷ εἰδικῷ τούτῳ κεφαλαίῳ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Ὁ θεσμὸς ὅμως τῶν ἐπιτρόπων διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν τοῦ ἱερέως ἐξεφυλίσθη εἰς τὴν ἐν ἁπάσαις σχεδὸν ταῖς ἑλληνικαῖς ἐκκλησίαις κρατοῦσαν νῦν κατάστασιν, καθ' ἣν ὁ ἡγούμενος τῆς ἐνορίας περιήχθη εἰς θέσιν ὑπαλλήλου ἀπέναντι τῶν ἐνοριακῶν ἐπιτρόπων. Ἀρχὴ τῆς ἐνορίας δὲν εἶνε πλέον ἐν τῇ πράξει ὁ ἱερεύς, ἀλλ' ἡ αἱρετὴ ἐπιτροπή, ἥτις οὐδ' ἀρκεῖται κἂν εἰς μόνον τὸν διαχειριστικὸν κύκλον, ἀλλ' ἐννοεῖ καὶ τὴν λατρείαν αὐτὴν νὰ διευθύνῃ καὶ τὸν ἱερέα νὰ διατάσσῃ ἐν παντί.

Ἡ παρεκτροπὴ τοῦ ἐπιτροπικοῦ συστήματος ἀπὸ τῶν κανονικῶν βάσεων ἔχει ἀνατρέψῃ τοὺς ὅρους, ὑφ' οὓς μόνους εἶνε δυνατὸν νὰ διοικῆται «εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν» ὁ πρῶτος κύκλος τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, ἡ ἐνορία.

Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ὁ ἱερεύς, ἀμόρφωτος ὤν, στερεῖται τῆς ἱκανότητος νὰ ἐκτελέσῃ τὰ τοῦ πνευματικοῦ προεστῶτος ἐν τῇ ἐνορίᾳ καθήκοντα, ἡ ἀτοπία κρύπτεται ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς γενικῆς καταστάσεως, ἅμα ὅμως εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀμορφώτου ἔλθῃ ὁ τὰ ἑαυτοῦ καὶ δικαιώματα καὶ καθήκοντα ἐπιγιγνώσκων ἱερεύς, εὐθὺς προκύπτει ἡ δημιουργηθεῖσα ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας ἀναστάτωσις, εἰς ἣν

μάτην ἀναζητοῦμεν τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν θέσιν τῆς κεφαλῆς καὶ τοὺς πόδας εἰς τὴν θέσιν τῶν ποδῶν. Εἰρήσθω δὲ ἐν παρόδῳ, ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο, συναπαχθὲν ἐκ τῶν ἔσω μετ' ἄλλων ἐλαττωμάτων εἰς τὴν Διασποράν, ὑπῆρξεν αἰτία ἀσχημιῶν εἰς βάρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν καταστάσεως. Διότι, ἐνῷ οὐδὲ παρὰ τοῖς Προτεστάνταις αὐτοῖς δύναται νὰ νοηθῇ ὁ ἐφημέριος ἄλλως ἢ ὡς προϊστάμενος τῆς ἐνορίας, οἱ ἡμέτεροι ἐν τῇ Διασπορᾷ, ἰδίᾳ δὲ ἐν Ἀμερικῇ, ἐνεφάνισαν ἐνώπιον τῶν Πολιτικῶν Δικαστηρίων τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῶν ὡς δεχομένην τὸν ἐφημέριον ὡς ἁπλοῦν ὑπάλληλον τῆς ἐνοριακῆς ἐπιτροπῆς. Ἐξ ἀφορμῆς δὲ τῆς τοιαύτης τῶν ἡμετέρων ἐν Ἀμερικῇ Κοινοτήτων καταστάσεως διαπρεπὴς Ἀμερικανὸς δικηγόρος ἔγραψεν ἡμῖν τὰ ἑξῆς, πολλῆς προσοχῆς, νομίζομεν, ἄξια: «Ἐν πάσῃ καταλλήλως ὠργανωμένῃ χριστιανικῇ ἐνορίᾳ, ὁ ποιμὴν εἶνε ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῶν ἐπιτρόπων. Τοῦτο εἶνε οὐσιῶδες διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῆς ἐνορίας καὶ εἶνε ***ἓν ἐκ τῶν μυστικῶν*** τῆς ἀμερικανικῆς ἐκκλησ. ἡσυχίας. Εἰς τὰ θρησκευτικὰ σωματεῖα, εἰς ἃ αἱ κοινότητες ἔχουσι σχέσιν κανονικὴν πρὸς ἀνωτέραν ἐκκλησ. ἐξουσίαν, αὕτη εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ Ἐπισκόπου ἢ τῆς Συνόδου ἢ τοῦ Πρεβυτερίου, ἢ ἄλλης τινὸς ἐκκλησ. ἐξουσίας, εἰς ἣν μόνον ὁ ἱερεὺς ὑπόκειται.... Αἱ ἀντικανονικαὶ δὲ πράξεις τῶν ἑλλήνων ἐπιτρόπων εἶνε τοσοῦτο μᾶλλον ἀξιοπαρατήρητοι, ὅσον ἡ ἕλλην. Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς καὶ ἡ Ἐπισκοπιανὴ καὶ ἡ Ρωμαιο-Καθολικὴ εἶναι τελείως ὠργανωμένον καὶ αὐστηρῶς ἐκκλησιαστικὸν σῶμα ὑπὸ τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τὰς Συνόδους αὐτῆς... Ὄχι μόνον δὲν ἔχουσιν οἱ Ἀμερικανοὶ Ἐπίτροποι ἔλεγχον ἐπὶ τοῦ ἱερέως, ἀλλ' οἱ ἱερεῖς εἶνε οἱ φυσικοὶ ἀρχηγοὶ τῶν κοινοτήτων. Προεδρεύουσιν εἰς ὅλας τὰς συνελεύσεις τῶν διοικούντων σωμάτων τῶν κοινοτήτων καὶ ἡ θέσις των εἶνε ἐξόχως τιμητικὴ καὶ ἀξιοπρεπής. Εἰς τὴν Ἐπισκοπιανὴν ἐκκλησίαν τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς (Vestry) καὶ οἱ ἐπίτροποι (Trutsees) εἶνε βοηθοὶ τοῦ ἱερέως. Ἐν Ἀγγλίᾳ μάλιστα ἡ Ἀγγλικ. Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἐπιτρόπους. Ὁ ἱερεὺς τῆς κοινότητος ἐξουσιάζει ὅλην τὴν ἐκκλησ. περιουσίαν ὁ ἴδιος, ὡς ἀποκλειστικὸν Σωματεῖον (Corporation sole), ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ δὲ Ἐπισκοπιανῇ Ἐκκλησίᾳ, ὁ ἱερεὺς τιτλοφορεῖται Rector, τὸ ὁποῖον σημαίνει Διευθυντής, Ἀρχηγός. Εἶνε ὁ πρῶτος ἐν πᾶσιν εἰς τὴν παροικίαν καὶ ὑπόκειται μόνῳ τῷ Ἐπισκόπῳ». Τοιαύτη εἶνε ἡ τάξις παρ' ἐκείνοις, τοιαύτη δ' ἔπρεπε νὰ ἦνε καὶ παρ' ἡμῖν, τοσοῦτο μᾶλλον, ὅσον εἶνε ἀπαίτησις κανονικὴ καὶ συνδέεται πρὸς τὴν περὶ ἱερατικῆς ἐξουσίας διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ δεκαετίας, χάρις εἰς τὸν Νόμον ΓΦΗϚ΄ εὑρισκόμεθα ἐγγύτερον πρὸς τὴν κανονικὴν τάξιν, ἣν εἶχεν ἐντελῶς ἀνατρέψει ὁ περὶ Δήμων Νόμος τοῦ Ὄθωνος. Διότι ὁ Νόμος ἐκεῖνος ἐναντίον

πάσης κανονικῆς ἰδέας καὶ ἐναντίον πάσης ἀρχῆς παραδεδεγμένης εἰς τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἀνεκήρυξε τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν καὶ τὰς προσφορὰς τῶν χριστιανῶν ὡς περιουσίαν τοῦ Δήμου. Οὕτω δὲ τὰς μὲν τῶν Ναῶν ἐπιτροπὰς διώριζε τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον, ἡ δὲ Ἐκκλησιαστικὴ διαχείρισις ἀπετέλει μέρος τῆς Δημοτικῆς διαχειρίσεως, ἠγέρθη μάλιστα καὶ ζήτημα, ἂν ὁ διορισμὸς τῶν ἐφημερίων ἦτο δικαίωμα τοῦ Δημάρχου ἢ τοῦ Ἐπισκόπου.

Τηλικαύτης ἀντικανονικότητος ἵδρυμα ἐπὶ ὀγδοηκονταετίαν ὅλην διατηρηθὲν ἀνέτρεψεν ὁ ἐπαναστατικὸς Νόμος τοῦ 1909,ἐπαναγαγὼν τὴν κανονικὴν ἀρχήν, ὅτι ἡ ἐνορία εἶνε αὐτοτελὲς ἐκκλησ. ἵδρυμα, ἄσχετον πρὸς τὴν κοινότητα ἢ τὸν δῆμον, τὰ ὁποῖα εἶνε ἱδρύματα πολιτειακά. Ὁ ἐνοριακὸς ναὸς ἀνεκηρύχθη αὐτοτελὲς νομικὸν πρόσωπον, ἔχων ἰδίαν περιουσίαν καὶ κτώμενος τοιαύτην καθ' ἅπαντας τοὺς νομίμους τρόπους. Σκοπὸς τῆς περιουσίας τοῦ ναοῦ ὡρίσθησαν ἀποκλειστικῶς αἱ ἐκκλησ. ἀνάγκαι τῆς ἐνορίας, διαχειρισταὶ δ' αὐτῆς πέντε ἐπίτροποι, ὧν τέσσαρες λαϊκοί, τῇ ψήφῳ τῶν ἐνοριτῶν ἐκλεγόμενοι καὶ ὁ ἐφημέριος τοῦ ναοῦ, ἢ ἐπὶ πλειόνων ἐφημερίων, ὃν ἂν διορίσῃ ὁ Ἐπίσκοπος.

Ὁ νομοθέτης προφανῶς ἐδίστασε νὰ ὀνομάσῃ πρόεδρον τοῦ ἐνοριακοῦ Συμβουλίου τὸν ἐφημέριον, ἐνθυμηθεὶς ἴσως ὅτι δὲν θὰ ἦσαν κατάλληλοι οἱ ἐφημέριοι διὰ τὴν προεδρείαν, ἐνῷ θὰ ἠδύνατο νὰ παρακάμψῃ τὸ ἐμπόδιον, ὁρίζων ὅτι οἱ προσοντοῦχοι ἐφημέριοι αὐτοδικαίως προεδρεύουσι τῆς ἐνοριακῆς ἐπιτροπῆς. Γενικῶς εἰπεῖν, ὁ Νόμος ὁρμᾶται μὲν ἀπὸ ὑγιοῦς ἀρχῆς, δὲν δύναται ὅμως ἀκόμη νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῶν σφαλερῶν περὶ τῆς θέσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἀντιλήψεων, διὰ τοῦτο καὶ βλέπομεν αὐτὸν νὰ περιορίζῃ μὲν ἐπισκοπικὰ ἐπὶ τοῦ ναοῦ δικαιώματα, ρητῶς ὑπὸ τῶν κανόνων ἀναγραφόμενα, νὰ ἀναμιγνύῃ δὲ τὸν Νομάρχην εἰς τὴν ἐνοριακὴν διαχείρισιν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρχῶν, ἃς ἀπεδέχθη ἡ λεπτομερειακὴ διατύπωσις, ἀπελείφθη πολὺ τοῦ τελείου, οὕτως ὥστε πολλοὶ μὲν ναοὶ παραμένουσιν ἐπὶ μακρότατον πολλάκις χρόνον ἄνευ νομίμου διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς, πάντων δὲ ἡ διαχείρισις διεξάγεται ἄνευ οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου.

Σπουδαία τοῦ νόμου καινοτομία εἶνε τὸ εἰσαγόμενον σύστημα ἀποκαταστάσεως τοῦ ἐφημερίου τῇ συμμετοχῇ τῶν ἐνοριτῶν. Κατὰ τὸν νόμον οἱ ἐφημέριοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου τῇ προτάσει τῶν ἐνοριτῶν ἀποφαινομένων κατὰ πλειονοψηφίαν. Μέχρι τοῦ νόμου τούτου ἐκράτει ἡ ἀρχή, σαφέστερον ἐν τῇ ἀπὸ 20 Μαρτίου 1870 Συνοδικῇ Ἐγκυκλίῳ διατυπωθεῖσα, ὅτι ὁ διορι-

σμὸς ἐν οἱῳδήποτε ἐνοριακῷ εἴτε δημοτικῷ, εἴτε ἰδιοκτήτῳ ναῷ ὑπάγεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν καθαρὰν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐπισκόπων. Οὕτως ἀποφαινομένη ἡ Σύνοδος ἐξ ἀφορμῆς ἀξιώσεων Δημάρχων καὶ Ἐπιτροπῶν, ὅπως διορίζωσι τοὺς ἐφημερίους ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς καθολικῆς διὰ τῶν αἰώνων πράξεως τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως ἔνθεν μὲν τοῦ ιγ´ κανόνος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου «περὶ τοῦ μὴ τοῖς ὄχλοις ἐπιτρέπειν τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῶν μελλόντων καθίστασθαι εἰς ἱερατεῖον», ἔνθεν δὲ τοῦ γ´ τῆς Βας «περὶ τοῦ πᾶσαν ψῆφον γινομένην παρὰ ἀρχόντων Ἐπισκόπου ἢ Πρεσβυτέρου ἢ Διακόνου ἄκυρον μένειν» ἠσφάλισεν ὡς ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ Ἐπισκόπου τὸ «καθιστάναι κατὰ πόλεις πρεσβυτέρους» κατὰ τὴν πρὸς Τίτον Ἐπίσκοπον Κρήτης παραγγελίαν τοῦ Παύλου (Τίτ. α´, 5 - 9).

Ὁ νομοθέτης προσεπάθησε νὰ διατηρήσῃ τὸ θεμελιῶδες δικαίωμα τοῦ Ἐπισκόπου, δικαίωμα μόνον προτάσεως δοὺς εἰς τοὺς ἐνορίτας, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δὲ ταύτην ἡ καινοτομία αὐτοῦ καίτοι εἶνε καθαρὰ ἐπίδρασις τῶν συγχρόνων δημοκρατικῶν ἰδεῶν, ἠδύνατο νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ αὐτῆς ἐκ μὲν τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς τε ἀρχαίας καὶ τῆς συγχρόνου τὴν ὑπὸ ἕνα ἢ ἄλλον τύπον λαϊκὴν συμμετοχὴν εἰς ἀρχιερέων ἐκλογάς, ἐκ δὲ τοῦ κύκλου τῶν κανονικῶν διατάξεων τὸν ζ´ κανόνα Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας, ὁρίζοντα: «περὶ τῶν ὀφειλόντων χειροτονεῖσθαι οὗτος ἔστω τύπος, ὥστε πᾶν τὸ ἱερατεῖον συμφωνεῖν. καὶ αἱρεῖσθαι καὶ τότε τὸν Ἐπίσκοπον δοκιμάζειν καὶ συναινοῦντος αὐτῷ τοῦ ἱερατείου χειροτονεῖν ἐν μέσῃ Ἐκκλησίᾳ παρόντος τοῦ λαοῦ καὶ προσφωνοῦντος τοῦ Ἐπισκόπου εἰ καὶ ὁ λαὸς δύναται αὐτῷ μαρτυρεῖν».

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἠθέλομεν τὴν πρότασιν τῶν ἐνοριτῶν νὰ ἐξηγήσωμεν ὡς μαρτυρίαν τοῦ λαοῦ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ χειροτονουμένου, λείπει ἡ συμφωνία καὶ συναίνεσις τοῦ ἱερατείου, ἡ ὁποία εἶνε ἀκόμη σπουδαιότερον στοιχεῖον καὶ τῆς λαϊκῆς μαρτυρίας ἐν τῇ ἀποκαταστάσει ἀξίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ ποιμένος.

Ἀνεξαρτήτως τῆς θεωρητικῆς ἀπόψεως, τὴν ὁποίαν καλῶς διατυπουμένην δὲν θεωροῦμεν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς κανονικὰς βάσεις, ἡ πρακτικὴ σκοπιμότης ἀντιτίθεται πρὸς τὴν διάταξιν. Τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως κατὰ πλειονοψηφίαν θὰ εἶχε λόγον, ἐὰν ἐν τῇ ἐνορίᾳ ὑπῆρχον πολλοὶ προσοντοῦχοι ὑποψήφιοι ἐκ προσωπικῆς πείρας εἰς τοὺς ἐνορίτας γνωστοί. Ἀλλ' ὅταν αἱ ἱερατικαὶ θέσεις μένουσι κεναὶ δι' ἔλλειψιν προσοντούχων ὑποψηφίων καὶ ὅταν οἱ παρουσιαζόμενοι πρὸς ψηφοφορίαν διατελοῦσιν ἄγνωστοι ἐντελῶς τοῖς ἐνορίταις, ποίαν πραγματικὴν ἀξίαν δύναται νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως; Καὶ ἄλλως δὲ αἱ ἁρμόδιαι ἀρχαὶ μεριμνῶσι νὰ προπαρα-

σκευάσωσιν ἱερεῖς καὶ ὅταν καταστῶσιν ἕτοιμοι πρὸς τοποθέτησιν πρέπει νὰ παραπέμψωσιν αὐτοὺς πρὸς ψηφοθηρίαν; Δὲν ἀρκεῖ πρὸς πίστωσιν τῆς ἱκανότητος αὐτῶν καὶ τῆς ἀξίας ἡ μαρτυρία τῶν παιδαγωγησάντων; Προφανῶς ἡ ἐκλογὴ εἴτε ὡς δικαίωμα τοῦ λαοῦ, εἴτε ὡς μέσον ἐπιτυχίας τοῦ ἱκανοτέρου διὰ τὸ λειτούργημα προσώπου, τότε μόνον ἔχει σκοπιμότητα, ὅταν διὰ τὴν θέσιν δύνανται νὰ ὑπάρχωσι πολλοὶ ὑποψήφιοι. Διὰ τοῦτο ἐκλέγομεν μὲν ἐπιτρόπους, προέδρους Κοινοτήτων, Δημοτικοὺς Ἄρχοντας κτλ., δὲν ἐκλέγομεν ὅμως, ἀλλὰ διορίζομεν τοὺς διδασκάλους, τοὺς καθηγητὰς κτλ. Καὶ ταῦτα ἀνεξαρτήτως τῶν ἀτοπημάτων, τῶν λαμβανόντων χώραν εἰς τὰς ὀχλοκρατικὰς ἐκλογάς, ὧν ἕνεκα καὶ ἡ τοῦ ιγ.΄ κανόνος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου ἀπαγόρευσις καὶ τῶν ὁποίων καὶ νῦν σχεδὸν εἰς ἑκάστην ἐκλογὴν γινόμεθα μάρτυρες.

Φρονοῦμεν, ὅτι εἶνε δυνατὸν καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἀποκαταστάσει τοῦ ποιμένος αὐτοῦ νὰ διατηρηθῇ καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ κανόνος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ καταδικαζομένη ὀχλοκρατία νὰ ἀποφευχθῇ καὶ οἱ ἐν εἰδκαῖς σχολαῖς πρὸς ἱερωσύνην Ἐκκλησιαστικῇ καὶ Κρατικῇ προνοίᾳ μορφούμενοι νὰ μὴ κατέρχωνται εἰς ψηφοθηρίαν καὶ τὰς συναφεῖς ἐνεργείας, ὅπως γείνωσι λειτουργοὶ τοῦ Εὐαγγελίου.

ΑΜΠΕΛΑΚΙΑ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

Οὐδεὶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ φαντασθῇ, ὅτι τὰς βάσεις τοῦ ἀληθοῦς σοσιαλισμοῦ ἔθεσεν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ προπαρελθόντος αἰῶνος τὸ μικρὸν χωρίον Ἀμπελάκια τοῦ ὁμωνύμου δήμου τῆς ἐπαρχίας Λαρίσσης - Πλαταμῶνος. Ἐπὶ τῶν ἀκρωρειῶν τῆς Ὄσσης καὶ μεταξὺ τῶν ὑψηκαρήνων ὀρέων Ὀλύμπου καὶ Βισσάβου ἀμφιθεατρικῶς ἐκτισμένον, καὶ ὑπὲρ τὰ 450 μέτρα ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἐπὶ γραφικωτάτης θέσεως μεταξὺ ἀποτόμων χαραδρῶν καὶ ὑπεράνω τοῦ ποταμοῦ Πηνειοῦ ἐν μέσῳ δένδρων, θάμνων καὶ βλαστήσεως ἀμπέλων καὶ καρποφόρων δένδρων, κεῖται τὸ περιώνυμον Ἀμπελάκι, ἢ Ἀμπελάκια. Ἐν τῷ ἱστορικωτάτῳ τούτῳ χωρίῳ, τῷ ἄλλοτε ἀκμάζοντι φιλολογικῶς καὶ οἰκονομικῶς, ἐδίδαξαν οἱ κράτιστοι τῶν φιλολόγων τῆς παρελθούσης ιη΄. ἑκατονταετηρίδος: Βάμβας, Νεόφυτος Δούκας καὶ Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, ὡς καὶ ὁ περιώνυμος Κωνσταρᾶς ὁ ὑπαίθριος φιλόσοφος, ὁ παρά τινα κρυσταλλίνην καὶ δροσερὰν πηγὴν διδάσκων τὴν φιλοσοφίαν του ἐν ὥρᾳ χειμῶνος τε καὶ θέρους. Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ, τῷ συγκεντροῦντι τότε τοὺς κρατίστους τῶν μεμορφωμένων ἀνδρῶν τοῦ λήξαντος αἰῶνος, ὑπὸ τὰ φυλλώματα ὑψηλοτάτων πλατάνων, τοὺς καὶ τρεφομένους ὑπὸ ἀναγνωσμάτων πλουσιωτάτης τότε βιβλιοθήκης, ἀνε-

πτύχθη σύστημα συνεταιρισμοῦ, ὅμοιον πρὸς *Κοινωνίαν ἐθνῶν*, ἢ σχετικὸν πρὸς τὸ ἀναγραφόμενον ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν θείων ἀποστ... λων: «τοῦ πλήθους τῶν πιστευόντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, κ... οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιόν εἶναι, ἀλλ' ἦν α... τοῖς πάντα κοινά» (Πράξ. δ'. 32). Ἐν τῷ ὡραίῳ καὶ ὀρεινῷ χω... ρίῳ φαίνεται ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν φιλοσόφων τούτων ἐπηρέασεν ἐ... τοσοῦτον τὰ πνεύματα ἠθικῶς, ὥστε νὰ σχηματισθῇ τεραστία ἑταιρ... ἐξ ὅλων τῶν κατοίκων κατὰ τὸ 1749. Ἓξ χιλιάδες ἀνδρῶν, γυναικῶ... καὶ παιδίων καὶ ἐκ τῶν πέριξ ἔτι εἰργάζοντο ἀόκνως ὡς μέλισσαι δραστ... ριαι περὶ τὴν κυψέλην των, μὲ κεφάλαιον κατ' ἀρχὰς 100 χιλ. δραχ... ἢ 300 χιλιάδ. γροσίων. Οἱ ἰδιοκτῆται παρέσχον τὰς γαίας αὐτῶν πρ... καλλιέργειαν βάμβακος καὶ ἐρυθροδάνου (ῥιζαρίου), οἱ κεφαλαιοῦχ... τὰ χρήματά των, καὶ πρὸς πρόληψιν τῶν ἐκ τῆς *πλουτοκρατίας* κινδ... νων ὡρίσθη τὸ μεγαλείτερον ποσὸν χρημάτων ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἑτα... ρίας ἑκάστου ἕως 20,000 γροσίων ὡς τὸ ἀνώτατον ὅριον καταβολῆ... Ὑπῆρχε δὲ καὶ ταμιευτήριον, ἐνῷ ἐγίνοντο δεκταὶ καὶ αἱ μικρότερ... οἰκονομίαι τῶν ἑταίρων ἐπὶ τόκῳ 10 καὶ 12ο/ο ἐτησίως. Ἀπηγορεύε... δὲ ἡ διάθεσις τῶν κερδῶν καὶ περισσευμάτων τῶν ἑταίρων κατ' ἄλλ... τινὰ τρόπον. Οἱ δὲ μὴ διαθέτοντες χρῆμα ἄνδρες, γυναῖκες καὶ πα... δία ἀνήλικα, προσέφερον τὴν *προσωπικήν των ἐργασίαν*.

Οὕτω κατηρτίσθησαν κλωστήρια πρὸς κατασκευὴν νημάτων ... βάμβακος, βαφόμενα διὰ τοῦ ὑπάρχοντος ἐδῶ ἐν ἀφθονίᾳ ἐρυθροδ... νου. Τὰ νήματα, βαφόμενα καλῶς παρὰ τῶν ἐργατῶν καὶ ἐργατίδω... παρεδίδοντο ἐπὶ ἀποδείξει παρὰ τοῦ ἐργατοϊδιοκτήτου εἰς τὰς διαφόρο... ἑταιρικὰς ἀποθήκας πρὸς τοὺς ἀποθηκαρίους. Ἡ ἀπόδειξις ἐβεβαί... τὴν *ποιότητα* καὶ *ποσότητα* τῶν νημάτων, συγχρόνως δὲ καὶ τὴν ἀξί... τοῦ πράγματος, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς ἀποδείξεως ταύτης ἐδικαιοῦτο μ... οὗτος νὰ λάβῃ τὸ ἥμισυ ποσόν, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ ἐκανονίζετο ὁριστ... κῶς κατὰ τὴν διανομὴν τῶν κερδῶν, καὶ ἀναλόγως αὐτῶν. Οἱ ἐργάτ... καὶ αἱ ἐργάτιδες ἐλάμβανον παρὰ τῶν ἐπιθεωρητῶν γραμμάτι... ἐνδεικνύον τὸν ἀριθμ. τῶν ἡμερῶν τῆς ἐργασίας. Ἡ ὁριστικὴ τι... τοῦ ἡμερομισθίου ὡρίζετο ὑπὸ τῆς γενικῆς συνελεύσεως ἐπὶ τῇ *βά...* τῶν *κερδῶν*. Ἀναλόγως δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡμερομισθίων ἠνοίγε... πίστωσις καὶ ἠδύναντο οἱ ἐργάται νὰ λαμβάνωσι τὰ πρὸς συντήρησ... ἑαυτῶν ποσά.

Οὐδεὶς εἰς οὐδεμίαν ἐργασίαν ἦτο δεκτός, ἢ ἐν τῇ ἐνταῦθα ἢ ἐν ... ἐν ἀλλοδαπῇ ὑπηρεσίᾳ, ἐὰν δὲν ἦτο πρότερον μέλος τῆς *ὁμοσπονδιακ... κοινότητος*. Ἀπηγορεύετο δὲ ἀπολύτως εἰς τὰ μέλη τῆς ἑταιρίας πᾶ... ἄλλη ἐργασία, εἴτε πρὸς ὄφελος ἄλλου, ἐκτὸς τῆς ἑταιρίας, εἴτε πρ... ἴδιον καὶ ἀποκλειστικὸν λογαριασμὸν τοῦ ἐργάτου.

Ἦτο πενταμελὲς τὸ *διοικητικὸν Συμβούλιον*, ἀνὰ τριετίαν ὑπὸ ...

γενικῆς συνελεύσεως ἐκλεγόμενον, καὶ ἑδρεῦον ἐν Ἀμπελακίοις εἶχε τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν. Ὑπὸ τοῦ συμβουλίου δὲ τούτου διωρίζοντο *οἱ πράκτορες*, οἱ *ἀνταποκριταὶ* καὶ ἐν γένει οἱ *ὑπάλληλοι* τῆς ἑταιρίας. Ἐν τούτῳ συνεκεντροῦτο πᾶσα ἀλληλογραφία τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν εἰδήσεων· αὐτὸ διέτασσε τὰς ἀναγκαίας ἐργασίας, ἐλάμβανε πανταχόθεν κατὰ τριμηνίαν τοὺς ἀνοικτοὺς λογαριασμοὺς καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος τοὺς γενικοὺς ἰσολογισμοὺς ὅλων τῶν τμημάτων. Τῇ φροντίδι δὲ τούτου ἀνεγράφοντο τὰ πάντα εἰς τὸ καθολικὸν τῆς ἑταιρίας βιβλίον.

Δωδεκαμελὴς δὲ ἦτο ἡ *ἐφορία*, ἐκλεγομένη ὑπὸ τῆς γενικῆς συνελεύσεως τοὐτοχρόνως μετὰ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Πρὸς αὐτὴν τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ὑπέβαλλε κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν τὴν γενικὴν κατάστασιν τῶν ἑταιρικῶν λογαριασμῶν, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους τὸν γενικὸν *ἰσολογισμόν*. Οἱ ἔφοροι εἶχον εὐρεῖαν δικαιοδοσίαν καὶ ἐξουσίαν πρὸς ἔλεγχον τῶν γραφείων καὶ τῆς ὅλης ὑπαλληλίας. Ἐταξείδευον δὲ πανταχοῦ πρὸς ἐπίβλεψιν καί, πρὸ παντός, ὅπου τὸ συμφέρον τῆς ἑταιρίας ἀπῄτει, ὑποβάλλοντες κατόπιν ἔκθεσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἑταιρικῶν ὑποθέσεων. *Πράκτορες* δὲ τῆς ἑταιρίας ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν Ἀμπελακιωτῶν οἱ ἱκανότεροι καὶ οἱ εὐφυέστεροι, ἀπεστέλλοντο εἰς τὰ σπουδαιότερα κέντρα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας. Οὕτω διὰ τῆς δραστηρίου ἐργασίας των καὶ τοῦ λαμπροῦ συνεταιρισμοῦ των κατώρθωσαν οἱ Ἀμπελακιῶται νὰ ἔχωσι δύο κέντρα σπουδαῖα. Τὸ ἕν, τὸ καὶ κεντρικόν, τὸ χωρίον των, τὸ δὲ ἕτερον «ἡ Βιέννη», τῆς Αὐστρίας ἡ πρωτεύουσα. Πρακτορεῖα δὲ εἶχον συστήσῃ ἐν Λειψίᾳ, Πέστῃ, Τεργέστῃ, Δρέσδῃ, Λογδούνῳ, Ἀμστελοδάμῳ, Λονδίνῳ, Ρουέν, Ὀδησσῷ, Κ/πόλει, Σμύρνῃ καὶ Θεσσαλονίκῃ. Οὐδεὶς ἐκ τῶν δυναμένων νὰ ἐργασθῶσιν ἐν Ἀμπελακίοις ἔμενεν ἄνευ ἐργασίας καὶ ἐνασχολήσεως. Εἰς τὰ 24 δὲ νηματοβαφεῖα (κηρχανάδες) οἱ μὲν ἄνδρες *ἔβαφον*, αἱ δὲ γυναῖκες *ἔνηθον* καὶ τὰ δυνάμενα παιδία ἐβοήθουν. Κατεσκευάζοντο δὲ ἐτησίως 2,500 δέματα βάμβακος, ζυγίζοντα 250,000 χιλιόγραμμα, τὰ ὁποῖα ὅλα ἐστέλλοντο εἰς Γερμανίαν. Οὕτω διὰ τῆς ἀόκνου καὶ ἐπιμεμελημένης ἐργασίας τὸ ἐξ 100,000 δρχ. *κεφάλαιον* τῆς ἑταιρίας τοῦ 1749, ἔφθασε τὰ *εἴκοσιν ἑκατομμύρια* φράγκων κατὰ τὸ 1810, ἐν τῇ ἀκμῇ δηλ. τῆς ἑταιρίας ταύτης. Ἀπὸ 30 % ἡ ὠφέλεια τῶν κερδῶν ἔφθασεν εἰς τὰ 60 % καὶ κατόπιν εἰς τὰ 100 %, πρᾶγμα σπάνιον ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς ἐπιχειρήσεσι. Τὰ κέρδη δὲ ταῦτα συνετέλεσαν οὐ μόνον νὰ ὑπάρχῃ ἀφθονία σίτου καὶ τροφῶν τότε ἐν Ἀμπελακίοις, ἀλλὰ καὶ ἡ παιδεία νὰ εὑρίσκῃ καταφύγιον. Οὕτω σχολεῖα λαμπρὰ ἱδρύθησαν, νοσοκομεῖα, τροφεῖα, καὶ διδάσκαλοι οἱ ἐκ τοῦ γένους ἄριστοι συνέρρευσαν ἐνταῦθα πρὸς μετάδοσιν τῶν γνώσεών των. Βιβλιοθήκη δὲ ἐκ πολλῶν

τόμων ἱδρυθεῖσα μετὰ σπουδαστηρίου πειραμάτων φυσικῆς καὶ ἄλλων τοιούτων συνέβαλεν, ὥστε κατὰ τὸ 1804, ὀκτὼ Ἀμπελακιῶται νὰ συνεταιρισθῶσιν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀρχιμ. Ἀνθίμου Γαζῆ πρὸς σύνταξιν τοῦ κατ' αὐτὸν Λεξικοῦ τῶν ἑλληνικ. γραμμάτων. Οὕτω ἐπὶ τὸ σοσιαλιστικώτερον ἀκμάσασα ἡ λαμπρὰ αὕτη Ἑταιρία, κατέπεσε καὶ διελύθη ἐκ τῶν ἐθνικῶν ἀνωμαλιῶν καὶ τῆς τὰ πάντα ἐκριζούσης ἔριδος μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς, καθὼς καὶ ἡ πτώχευσις τοῦ ἐν Αὐστρίᾳ Δημοσίου ταμείου κατὰ τὸ 1811. Ἡ πτώχευσις αὕτη ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστριακῆς κυβερνήσεως, ἔφερε τὴν ζημίαν δέκα ὁλοκλήρων ἑκατομμυρίων δρχ. εἰς τὴν Ἑταιρίαν ταύτην τῶν Ἀμπελακιωτῶν, τοῦθ' ὅπερ καὶ παρέλυσε πᾶσαν περαιτέρω πρόοδον τῆς συνομοσπονδιακῆς ἑταιρίας, καὶ παρέσυρεν εἰς καταστροφήν, διότι τὰ μεγαλύτερα κεφάλαια εἶχεν αὕτη ἐν Βιέννῃ συγκεντρώσῃ, ὡς καὶ τὰ καλύτερα αὐτῆς πρακτορεῖα.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον δέον νὰ ἐξάρῃ τις ἐν τῇ διαμορφώσει τῆς ἑταιρίας ταύτης, καὶ τῇ συνεργασίᾳ τῶν μελῶν αὐτῆς, εἶναι ὅτι κατώρθωσαν οἱ Ἀμπελακιῶται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1749 μέχρι τοῦ 1811 ἤτοι ἐπὶ 62 ἔτη νὰ λύσωσι τὸ μεγαλύτερον οἰκονομικο-ἐργατικὸν πρόβλημα: τοῦ συναιτερισμοῦ τῆς ἀμοιβαίας ἐργασίας καὶ τῆς ἐξισώσεως τῶν πλουσίων πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ χειρώνακτας, τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὰς γυναῖκας. Ἀπέδειξαν οὗτοι ὅτι, ὅπου ὁμόνοια. πνεῦμα Χριστοῦ καὶ πνοὴ θρησκευτικὴ ἐνυπάρχει ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐκεῖ εἶναι εἶδος ἐπιγείου μὲν βασιλείας ὑπὸ ἔποψιν ὑλικήν, ἐπουρανίου δὲ τοιαύτης, ὑπὸ ἔποψιν πνευματικήν. Παμμέγιστα δὲ οὕτω εἶναι τὰ ἀγαθὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἀρκεῖ νὰ σκεφθῇ τις, ὅτι ἓν μικροσκοπικὸν χωρίον τῆς Θεσσαλίας κατέστη τότε, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βιομηχανίας, πηγὴ πλούτου ὑλικοῦ, ἀνεξαρτήτου βίου, κέντρον συγκεντρώσεως παντὸς ὑπερόχου πνεύματος φιλολογικοῦ καὶ φιλοσοφικοῦ, ὅτι ἡ ἀργία εἶχε τελείως καταργηθῇ καὶ ἐκλίπῃ, ἡ ἀρετὴ ἐξέλαμψε, καὶ ἡ ὄψις τόσον τῶν ἀνθρώπων, ὅσον καὶ τοῦ ἀψύχου χωρίου μετεβλήθη οὐσιωδῶς. Διότι ἓν χωρίον εὑρισκόμενον ὑπὸ τὴν σκληροτέραν τυραννίαν τῆς τουρκικῆς διοικήσεως, ἐν μέσῳ ὀρέων ὑψηλῶν καὶ ἀποτόμων χαραδρῶν κείμενον, ὑπὸ ἀγρίαν φύσιν καὶ ἄστοργον καὶ σκληρὸν κατακτητὴν δουλεῦον, νὰ δυνηθῇ νὰ θραύσῃ τὰς ἁλύσεις ὅλας ταύτας, καὶ ν' ἀναδειχθῇ ὡς μία ὡραία μεγαλούπολις μὲ ταμεῖα πτωχῶν, ὀρφανοτροφεῖα, νοσοκομεῖον, βιβλιοθήκην ἐκ χιλιάδων τόμων τῶν ἐξοχωτέρων συγγραφέων τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Ἑλλάδος, καὶ ὁ λαὸς ἔτι τοῦ χωρίου τούτου νὰ εὐδαιμονῇ καὶ να ἐμπορεύηται εἰς ὅλα τὰ μεγάλα κέντρα Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, εἶναί τι τὸ καταπλῆττον καὶ προκαλοῦν τὸν ἄμετρον θαυμασμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἰδίᾳ τοῦ ἀγνοοῦντος ὅτι, ὅπου ἠθικὴ ἐλευθερία, κτηθεῖσα διὰ τοῦ εὐαγγελίου τῆς χάριτος, ἐκεῖ καὶ ὑλικὴ καὶ

πᾶσα ἀνθρωπίνη εὐημερία ἐπανθεῖ. Εἶναι δὲ ἔτι παραδοξότερον ὅτι, καθ' ὃν χρόνον ἡ Εὐρώπη ὁλόκληρος ἐκ θεμελίων ἐκινεῖτο μὲ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν βραδύτερον, καὶ ὅλοι ἀνέμενον ἡμέρας χαρᾶς καὶ ἐλευθερίας πρὸς ἵδρυσιν δημοκρατίας καὶ φιλελευθέρων πολιτευμάτων, τὸ μικρὸν τότε καὶ ἄσημον Ἀμπελάκι, ἄνευ αἵματος καὶ δι' εἰρηνικοῦ τρόπου, ἔλυσεν ἓν τόσον σπουδαῖον ζήτημα· τοῦτο προκαλεῖ μείζονα τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἀπορίαν. Ἀλλ' ὁ Χριστιανισμός, ὅπου πνεύσας, εὗρε καρδίας δεκτικὰς τοῦ σπέρματός του, μετέβαλεν ἄρδην τὰς κοινωνίας, τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα, τοὺς κανόνας τῆς ἐν γένει ὑπάρξεως. Οἱ διάφοροι δὲ σοφοὶ τότε ἐν Ἀμπελακίοις διαιτώμενοι ἐνέσπειραν τὴν ἀληθῆ ἰδέαν καὶ γνῶσιν, ὅτι *παιδεία* μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς καλλιεργείας τοῦ *θρησκευτικοῦ* συναισθήματος δύναται ἐν τῷ κόσμῳ νὰ παραγάγῃ τοὺς λαμπροτέρους ἠθικοὺς καρποὺς καὶ ν' ἀνακαινίσῃ τὴν ἀνθρωπότητα ὅλην· *παιδεία* δὲ γυμνὴ καὶ ἐστερημένη τοῦ καλυτέρου ἕρματος τῆς πίστεως, ὁσονδήποτε καὶ ἂν θάλλῃ αὕτη διὰ τῶν θετικῶν λεγομένων ἐπιστημῶν καὶ τῶν ὑλιστικῶν διδαγμάτων καὶ ὑποθηκῶν, προώρισται εἰς ἐκρίζωσιν πάσης ὑγιοῦς σκέψεως καὶ παράδοσιν τῆς κοινωνίας εἰς τὴν ἀρχήν: «τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου» καί: «ἐν τῇ ρομφαίᾳ μου ζήσομαι». Ὁ δὲ εὐρωπαϊκὸς πόλεμος ἀπέδειξε κάλλιστα τὰ ἀποτελέσματα τῆς Χαικελείου παραφροσύνης.

ΘΕΟΦΥΛ. Ν. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Ἱεροκῆρυξ Λαρίσσης

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ «ΕΚΚΛ. ΚΗΡΥΚΑ»

Β'.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Πολλαχοῦ οὔτε καὶ ἡ εἰς εἶδος ἀντιμισθία τοῦ ἱερέως δίδεται. Ὅταν δὲ ὁ ἱερεὺς ζητήσῃ αὐτήν, τότε «φρίξον ἥλιε, καὶ τρέμε οὐρανέ! Ὁ ἱερεὺς ζητεῖ τὴν εἰς εἶδος ἀντιμισθίαν. καὶ ὁ ἐνορίτης χλευάζων τῷ λέγει: τώρα νὰ πάω νὰ τ' ἀγοράσω!»

Εὑρίσκουσι προσβλητικὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴν μητέρα τῶν φώτων καὶ διδάσκαλον τῶν ἄλλων χριστιανικῶν ἐθνῶν, νὰ ὑστερῇ αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν μισθοδοσίαν καὶ τὴν καθ' ὅλου κατάστασιν τοῦ κλήρου. «Εἶναι αἶσχος ἐν τῷ 20ῷ αἰῶνι—γράφει εἷς ἐκ τῶν ἱερέων— τῶν φώτων λεγομένῳ, νὰ ἔχωμεν Κλῆρον ἐξ ὅλων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ἀπαίδευτον καὶ λιμοκτονοῦντα! Πῶς οὕτως ἔχων οὗτος δύναται νὰ ἐπιδληθῇ ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῶν ἱερῶν αὐτοῦ καθηκόντων: Ἐξογκώσεις μισθῶν καὶ ἐπιμισθίων καὶ συντάξεων πρὸς πάντας σχεδὸν τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους ἀπενεμήθησαν καὶ ἀπονέμονται, καὶ μόνον ὁ ἱερὸς Κλῆρος» ὑπελείφθη.

Ἰδίως εὑρίσκουσιν ὅτι δὲν συμβιβάζεται ἡ παράτασις τῆς τοιαύτης ἀξιοθρηνήτου καταστάσεως πρὸς τὴν μεγαλυνθεῖσαν καὶ μεγαλυνομένην Ἑλλάδα, πάντες δ' ἐλπίζουσι παρά τε τῶν τὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ τῆς Πολιτείας ἰθυνόντων ὅτι θὰ ληφθῇ καὶ περὶ αὐτῶν, τόσον ἀναξιοπαθούντων, ἡ προσήκουσα πρόνοια. «Ἐγὼ—γράφει εἷς ἐξ αὐτῶν—δὲν τὸ ἔχω διὰ δίκαιον αὐτὸ (τὸ ὁποῖον γίνεται)· ἐὰν ἡ Ἱ. Σύνοδος καὶ ἡ Πολιτεία τὸ ἔχῃ ὡς δίκαιον, ἂς δώσουν λόγον αὐτοὶ δι' ἡμᾶς. καὶ ἡμεῖς ἂς εἴμεθα πένοντες». Μόνον οἱ νῦν ἰθύνοντες τὰ καθ' ἡμᾶς δύνανται «ἅπαξ διὰ παντὸς νὰ λύσωσι τὸν γόρδιον τοῦτον δεσμὸν» καὶ νὰ κατορθώσωσι «τὴν ἐπιστέγασιν τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ οἰκοδομήματος . .». «Ὅλαι αἱ ἐλπίδες τῶν πειναλέων καὶ βασανισμένων καὶ πολυμόχθων καὶ κουρελιασμένων καὶ ἀκαθάρτων ἱερέων, κ. Διευθυντά», στηρίζονται εἰς τοὺς σήμερον ἰθύνοντας τὰ τῆς Ἐκκλησίας. .

Παραπονοῦνται πικρῶς καὶ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατὰ τῆς Πολιτείας, διότι οὐδέν, ἢ ἐλάχιστον ἔδειξαν περὶ αὐτῶν ἐνδιαφέρον. διὰ τοῦτο προτρεπόμεθα ὑφ' ἑνὸς ἐκ τῶν ἱερέων «αὐτὰ νὰ τὰ περάσῃς εἰς τὸν «Κήρυκα» ὅπως τυμπανισθῶσιν εἰς ὁλόκληρον τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Ἱ. Σύνοδον». Εἷς τῶν θεολόγων κληρικῶν φρονεῖ, ὅτι «διὰ τὴν θρηνουμένην κατάπτωσιν τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος πᾶν ἄλλο ἢ ἡ Πολιτεία καὶ ἡ κοινωνία εὐθύνονται μόνον, ἀλλὰ πρώτη καὶ κυρία ὑπεύθυνος εἶνε ἡ ἄρχουσα καὶ διοικοῦσα Ἐκκλησία, ἥτις, δυστυχῶς, ἠμέλησε τοῦ ἑνός, ἀλλὰ σπουδαιοτάτου τούτου διὰ τὴν ζῶσαν θρησκ. ζωήν». καὶ ὅτι «πρέπει ἡ Ἐκκλησία νὰ μεριμνήσῃ περὶ ἑαυτῆς καὶ εἶτα νὰ ἐπικαλῆται τὴν βοήθειαν τῶν ἄλλων. . . διότι καὶ τὰ ὑλικὰ μέσα διαθέτει αὐτὴ αὕτη, δυναμένη κάλλιστα νὰ χρησιμοποιήσῃ πρὸς τοῦτο ἀπεράντους μοναστηριακὰς περιουσίας, καταρτίζουσα ἐκ τούτων καὶ ἄλλων προσφορῶν κατ' ἐπαρχίας ἱερατικὰ ταμεῖα πρὸς μισθοδοσίαν τῶν ἱερέων». «Ὑπάρχουν τὰ χρήματα—γράφει καὶ ἄλλος—ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἡ καλὴ θέλησις», διὰ τοῦτο «ὑψώνομεν φωνὴν διαμαρτυρίας διὰ τὴν ἀστοργίαν τῆς Πολιτείας»· καὶ ἐπάγεται: «ἐὰν κ. κ. ἁρμόδιοι δὲν λάβετε σύντονα μέτρα ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τοῦ ἀγροτικοῦ κλήρου, ὅστις ἀποτελεῖ τὰ 90 % ἐπὶ τοῦ ὅλου, θὰ φέρετε εὐθύνην ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, διότι ἡ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη θὰ τὸν κάμῃ νὰ γείνῃ ἐπαίτης». Παραπονοῦνται ὅτι, «ἐνῷ τόσον ἀπασχολεῖται ἀενάως τὸ Ἑλληνικὸν Κοινοβούλιον πρὸς βελτίωσιν ὅλων τῶν ἄλλων κλάδων, ὑπὲρ τοῦ πτωχοῦ καὶ καταπεφρονημένου ἱερέως οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόασις, ὡς ἂν ἡ ἀποστολή του θεωρεῖται ἐντελῶς μηδαμινή, ὡς ἂν μὴ προσέφερεν οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν πατρίδα». Τὸ παράπονον τοῦτο διὰ τὴν ἀστοργίαν τῆς Πατρίδος πρὸς τὸν τόσον μεγαλύναντα καὶ συνδοξάσαντα καὶ συμπονέσαντα αὐτὴν κλῆρον εἶνε πολὺ πικρὸν ὑπὸ τὰς γραφίδας τινῶν ἐκ τῶν ἱερέων. «Ποῦ ἡ Πατρὶς ὑπέφερεν ἄνευ τῆς συμμετοχῆς

τῆς Ἐκκλησίας; Εἰς τίνα μάχην, εἰς τίνα περίστασιν, εἰς τίνα ἐπανάστασιν τῆς Πατρίδος δὲν συμμετέσχεν, δὲν ἐρριψοκινδύνευσε, δὲν ὑπέστη τὰ πάνδεινα, δὲν ἐμαρτύρησε, δὲν αἱματοκυλίσθη ἀφειδῶς ὁ κλῆρος καὶ δὲν ἐθυσίασεν εὐχαρίστως τὴν ὕπαρξίν του;», καὶ ἀναφέρει παραδείγματα ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας καὶ ἐκ τῶν τελευταίων πολέμων. Ἡ παραμέλησις αὕτη τοῦ κλήρου ἀποδίδεται ὑπό τινων εἰς ἔλλειψιν θρησκευτικοῦ αἰσθήματος παρὰ τοῖς διέπουσι τὰς τύχας τοῦ Ἔθνους, οἵτινες «μὴ ἐμφορούμενοι, ὡς τοῦτο ἀπροκαλύπτως λέγω, ὑπὸ θρησκ. αἰσθημάτων, παρημέλησαν καὶ ἐξεμηδένισαν τὸν κλῆρον μέχρις ἐξευτελισμοῦ..».

Εἰς τοιαύτην ἀπόγνωσιν περιῆλθόν τινες ἐξ αὐτῶν, ὥστε, ἐὰν δὲν ληφθῇ σήμερον πρόνοια, δηλοῦσιν, ὅτι καὶ θὰ παραιτηθῶσι. «Λοιπὸν ἐὰν ἕως τόρα εἶχον ὑπομονήν, ἀλλὰ τόρα ἐὰν δὲν γίνῃ τίποτε, ἐγὼ μετά τινα χρόνον θὰ δώσω παραίτησιν τῆς θέσεώς μου. Πῶς νὰ ζήσω νὰ πέρνω μισθὸν 45 δρχ. τὸν μῆνα, μὲ μία πεντάρα νὰ σηκώνω ὑψώματα καὶ μὲ μία δεκάρα νὰ διαβάζω εὐχὰς καὶ μὲ 25-30 ἐνορίτας, καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ μὲν 10 εἶνε ἄποροι, οἱ δὲ 15 εὔποροι, καὶ νὰ ἔχω οἰκογένειαν ἀπὸ 9 μέλη κάτω τῶν 13 ἐτῶν!» Τούτου ἕνεκα προτρεπόμεθα νὰ στηρίξωμεν τὸν κλῆρον, «τοῦ ὁποίου ἡ θέσις ὡς ἐκ τῶν πολλαπλασιασθεισῶν πολλαπλῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου κατέστη λίαν δυσχερὴς καὶ προβληματικός. Στηρίξατε τὸ ἱερὸν τοῦτο σωματεῖον, τὸ ὁποῖον γενικῶς καὶ κυριολεκτικῶς πένεται καὶ δυστυχεῖ». Ἄλλος ἱερεὺς γράφει: «Ἐπειδὴ δὲ τυγχάνω καὶ Ἐπισκ. Ἐπίτροπος, πολλάκις οἱ τῆς δικαιοδοσίας μου καὶ ἄλλοι ἱερεῖς μοὶ ἐπρότειναν περὶ παραιτήσεως, ἀλλ' ἐγὼ συνέστησα ὅτι καὶ νὰ διανοούμεθα καὶ νὰ ἐκφράζωμεν τὴν λέξιν παραίτησιν ἀντιβαίνει, ἀλλὰ νὰ ὑπομείνωμεν καὶ ἐλπίζωμεν εἰς τὴν Πολιτείαν». Ἡ τοιαύτη κατάστασις τῶν ἱερέων χαρακτηρίζεται «οὐ μόνον δυσχερής, ἀλλὰ καὶ τραγική», ἀφοῦ «δὲν εὑρίσκουσιν οὐδὲ παρὰ τοῖς προϊσταμένοις δίκαιον καὶ προστασίαν».

Ἀξιοσημείωτος εἶνε μία ἐπιστολὴ ἱερέως, ὁ ὁποῖος τὴν μὴ ἐνεργὸν ἐξέγερσιν τοῦ δεινοπαθοῦντος κλήρου ἐν ἐποχῇ ἐξεγέρσεων, ἀπεργιῶν καὶ διαμαρτυριῶν ἄλλων κοινωνικῶν τάξεων, ἐξέγερσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ προβῇ ὡς οὐχὶ πλουσιώτερος καὶ δειλότερος τῶν ἄλλων, θεωρεῖ ὡς κεφάλαιον τιμῆς καὶ δόξης τῶν ἱερέων, οἵτινες ἀκριβῶς διὰ τὴν στάσιν των ταύτην θὰ ἔπρεπε ν' ἀμειφθῶσι· «...ἐνῷ πάντες οἱ κλάδοι εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως ἀπήργησαν καὶ ἐζήτησαν αὐξήσεις καὶ συντάξεις καὶ ἐπέτυχον αὐτάς, μόνον ὁ κατώτερος κλῆρος, οἱ παπαδάκιδες, ὁ στόχος τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ἡσυχάζουσιν, οὐδὲ κἂν ἐξεδήλωσαν τοιαύτην ἐπιθυμίαν καὶ στάσιν. Διατί λοιπόν; Μήπως αὐτοὶ εἶναι οἱ δειλότεροι τῶν ἀνθρώπων, ἢ μήπως εἶναι οἱ πλουσιώτεροι τῶν ἄλλων; Οὔτε τὸ πρῶτον παραδέχομαι, καθότι δύνανται, ἐὰν θέλωσι, νὰ

ἐπιδράσωσι περισσότερον παντὸς ἄλλου ἐπὶ τῶν δύο τελευταίων τάξεων τῆς κοινωνίας, αἵτινες εἶναι καὶ τὰ δύο τρίτα τοῦ ὅλου, ὡς ἐκ τῆς συχνῆς μετ᾽ αὐτῶν ἐπικοινωνίας, καὶ διότι παρ᾽ αὐτῶν καὶ ἀφορμὰς καταπιέσεως, καὶ δι᾽ αὐτῶν τῶν τάξεων νὰ ἐπιβληθῶσιν ὅπου εἴ· οὔτε καὶ τὸ δεύτερον ὁρῶ, τοὐναντίον εἶνε οἱ πενέστεροι καὶ πολυμελέστεροι πάντων. Ἀλλαχοῦ ἔγκειται ἡ αἰτία, τὴν ὁποίαν παρεῖδον καὶ Κυβερνησις καὶ Σύνοδοι καὶ παρηγκώνισαν αὐτούς: ὁ φόβος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα, ἡ ἀρετὴ αὕτη τοὺς κάμνει νὰ ὑποφέρωσι καὶ πεῖναν καὶ ἐξευτελισμοὺς καὶ ν᾽ ἀποθνήσκωσιν ἀγογγύστως παρ᾽ ὅλα τὰ τραύματα, τὰ ὁποῖα καθημερινῶς δέχονται παρὰ τῶν ἀσεβῶν. Ἔχουσι συναίσθησιν, τὰ πράγματα τὸ ἀποδεικνύουσιν, ἂς κρίνωσι περὶ τούτων οἱ ὑπεναντίοι ἐκ τῆς σημερινῆς διαγωγῆς τῶν ἄλλων ἀπέναντι τῆς Πολιτείας. Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς παπαδάκιδες, οἵτινες ἐν ἐπιγνώσει τῆς δυνάμεώς των ἐμμένουσιν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ αὐτοθυσιάζονται, ἵνα μὴ αὐξήσωσι τὸν κυκεῶνα αὐτὸν τῆς κοινωνίας κατὰ τὰς δεινὰς αὐτὰς περιστάσεις, καὶ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν, διότι ὁ σπείρων πίεσιν θερίζει ἐπανάστασιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίς θὰ ἐξέλθῃ ὠφελημένος; Εἰς ἀμοιβὴν τῆς διαγωγῆς του ταύτης δέον νὰ μὴ παροραθῇ καὶ ὁ κλάδος οὗτος, νὰ μὴ ἀφεθῇ περισσότερον εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν δυστυχίαν, διότι δὲν θὰ δυνηθῇ ν᾽ ἀνθέξῃ, πιεζόμενος ὑπὸ τῆς ἀνάγκης θὰ καμφθῇ, *ἀνάγκα καὶ θεοὶ πείθονται* . . ». Ἄλλος, ἐξ ἐναντίας, φρονεῖ, ὅτι «ἐπιβάλλεται καὶ ἡμεῖς οἱ ἱερεῖς νὰ ὑψώσωμεν φωνήν, διότι, κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν, *ἂν δὲν κλάψῃ τὸ παιδὶ δὲν τὸ βυζαίνει ἡ μάννα*· ἐπιβάλλεται, λέγω, νὰ μὴ καθήσωμεν ἄφωνοι ὡς οἱ ἰχθῦς καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας». Διὰ τοῦτο ἀπευθύνει ἔκκλησιν πρὸς τοὺς συναδέλφους του: «Ἐμπρὸς λοιπόν, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι. Εὑρισκόμεθα εἰς τὸν 20ὸν αἰῶνα. Ἅπασαι αἱ ἐπαγγελματικαὶ τάξεις, ἀπὸ τοῦ ἐπιστήμονος μέχρι τοῦ τελευταίου ἐργάτου καὶ ἀχθοφόρου, ἔχουσι διοργανωθεῖ εἰς σωματεῖα, ὅπως ἀπὸ κοινοῦ ὑπερασπίζωσι τὰ δίκαιά των καὶ ἅπασαι ἐπέτυχον τὴν ψήφισιν νόμου πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεώς των. Νομίζω, ὅτι ἓν τοιοῦτον σωματεῖον δὲν ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἱερεῖς καὶ λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου μὲ κοινὸν Πρόεδρον ἐν Ἀθήναις καὶ μὲ ἰδιαιτέρους τοιούτους κατ᾽ ἐπισκοπικὰς περιφερείας».

Πάντες ἄνευ ἐξαιρέσεως παραπονοῦνται σφόδρα διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς διαγωγὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν συμβούλων, οἵτινες τὰ πάντα μηχανῶνται ὅπως ἔχωσι τοὺς ἐφημερίους ὑποχειρίους, τοῦτο δὲ κατορθοῦσιν ἀκριβῶς διὰ τῆς γλισχροτάτης μισθοδοσίας, τῆς ὁποίας πολλάκις καὶ ἀναβάλλουν τὴν καταβολὴν σκοπίμως. Συνεπείᾳ τῆς τοιαύτης καταστάσεως πολλαχοῦ οἱ ἱερεῖς ἐρίζουν πρὸς τοὺς ἐνορίτας, ἰδίᾳ δὲ πάντοτε πρὸς τοὺς Ἐπιτρόπους. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς μισθοδοσίας πολλαχοῦ δυστυχῶς ἐπηρεάζουσι καὶ τὰ πολιτικὰ πάθη, ἀναγκάζονται δ᾽ οἱ

ἱερεῖς νὰ καταφεύγωσι μετὰ πόνου ψυχῆς καὶ εἰς εὐτελῆ μέσα καὶ παρακλήσεις πρὸς τὰ «ἀδελφοεξαδέλφια καὶ τοὺς κουμπάρους καὶ φίλους» διὰ ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν «γαμψῶν ὀνύχων» τῶν ἐκκλησ. συμβούλων. Οὗτοι ἔν τισιν ἐπιστολαῖς χαρακτηρίζονται ὡς «τύραννοι ἄγοντες καὶ φέροντες ἡμᾶς κατὰ τὸ δοκοῦν». Ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὸν μισθόν του ἀπὸ τὸ δημόσιον Ταμεῖον —γράφει εἷς ἐξ αὐτῶν— καὶ μὴ μᾶς ρίξετε εἰς τὰ Ἐκκλησ. Συμβούλια, τὰ ὁποῖα θέλουν νὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς ἱερεῖς καὶ ὄχι νὰ τοὺς ὑψώσουν μὲ ἀρκετὸν μισθὸν καὶ μὲ σεβασμόν». Εἷς ἐκ τῶν ἱερέων παραπονεῖται, ὅτι οἱ Σύμβουλοι τῷ καθυστεροῦν τριῶν ὁλοκλήρων ἐτῶν μισθοὺς «καὶ νὰ τοὺς ὑπηρετῶ καὶ νὰ ἔχω ὑπομονὴν ἐπὶ τόσα ἔτη ἀπλήρωτος καὶ αὐτοὶ δὲν ἐννοοῦν νὰ πληρώσουν οὔτε τόρα, οὔτε ποτέ· πῶς νὰ πληρωθῶ μὲ ἀγωγὰς καὶ μὲ καταγγελίες, δὲν εἶνε πρέπον, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ φύγῃ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τὸ Ἐκκλ. Συμβούλιον καὶ νὰ λαμβάνῃ τὸν μισθὸν ἀπὸ τὸ Δημόσ. Ταμεῖον». Ἄλλος γράφει: «ἡμεῖς οἱ ἱερεῖς, κ. Διευθυντά, οἱ ὁποῖοι εὑρισκόμεθα εἰς τὰς ἐξοχικὰς κοινότητας, ὑποφέρομεν καὶ πεινοῦμεν, καὶ διευθυνόμεθα ὑπὸ τῶν Ἐκκλησ. Συμβούλων, καὶ αὐτοὶ κανονίζουν τὸν μισθὸν τοῦ ἱερέως, καὶ ἀναγκαζόμεθα σῶσον ἐλέησον νὰ κάμωμεν ἕνα ἁγιασμὸν ἑνὸς ἐνορίτου διὰ νὰ λάβωμεν 50 λεπτὰ καὶ ἢ ὄχι, δηλαδὴ «ἀρχοντικὴ διακονιά», «ἐπαιτεία...». Ἐπίτροποι τινες κατηγοροῦνται ὅτι, «ἐπειδὴ οἱ παπάδες *πέρνουν ἀπὸ ζωντανοὺς καὶ πεθαμένους*, ἔσπευσαν καὶ κατήργησαν τὰ ὀλίγα τυχηρά των διὰ νὰ μὴ πλουτίσουν καὶ δυσκόλως εἰσέλθουν εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν...»!

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Εἰρηναῖος δημοσιεύει ἐν «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» (Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου) ὑπόμνημα περὶ διακανονισμοῦ τῶν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων» ὑποβληθὲν τῷ Ἐκκλ. Ἀρχιερατικῷ Συμβουλίῳ Θεσσαλονίκης. Ἐν αὐτῷ ὁ Σεβ. σ. ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων ποικιλία ἐν πολλοῖς ἀλληλοσυγκρουομένων γνωμῶν, δημιουργοῦσα ἐκκλησιαστικὸν χάος, προέκυψεν ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κλήρου, παρέχει διάγραμμα σχετικῆς ἐργασίας ἐπὶ σκοπῷ νὰ παρασχεθῇ συστηματικὴ μορφὴ εἰς τὰ ἀναφυόμενα Ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Ὁ Σεβ. συγγρ. θεωρεῖ ἐν πρώτοις προέχον ζήτημα τὸν διακανονισμὸν τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ ἀποφευχθῇ ἡ νῦν ὑπάρχουσα ἐν τῇ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίᾳ ὑποδούλωσις πρὸς τὴν Πολιτείαν, πρὸς ὃ καὶ προτείνει τρεῖς λύσεις.

Ἀκολούθως ὁ Σεβ. διατυποῖ τὰς γνώμας του περὶ ἐκλογῆς, τῶν καθηκόντων, τοῦ κύκλου τῆς δράσεως τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου καὶ τῶν Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου, περὶ ἀποκαταστάσεως καὶ ἀξιοπρεποῦς συντηρήσεως, ἐγγάμου

καὶ ἀγάμου κλήρου, περὶ ἀμοιβαίας σχέσεως ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων κληρικῶν, ὁμιλεῖ περὶ ἱδρύσεως Ἱερατικῶν Σχολῶν, εἰς τῶν ὁποίων τὰ Προγράμματα σπουδαίαν θέσιν ἀνάγκη νὰ καταλάβῃ τὸ μάθημα τῆς Ἐκκλ. Μουσικῆς. Ὁ Σεβ. σ. ἀναφερόμενος εἰς τὰς περὶ θείων ἀκολουθιῶν καὶ τῆς ἀνυψώσεως τῆς θείας λατρείας διατυπωθείσας κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους γνώμας, τὴν ἐξύψωσιν ἀναμένει ὄχι ἐκ τῆς συντομεύσεως τῶν Ἀκολουθιῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν καλῶν κληρικῶν, οἵτινες ὅμως διὰ νὰ ἀναφανῶσι καὶ νὰ φανῶσιν ἄξιοι τῆς ἀποστολῆς των πρέπει πρὸ παντὸς νὰ ἔχωσι συντήρησιν ἀξιοπρεπῆ.

Ὁ Σεβ. Κασσανδρείας ἐχόμενος τῆς ἰδέας, ὅτι τὰ ἀνακύπτοντα μεγάλα Ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα ἔχουσιν ἀνάγκην γενικωτέρας σκέψεως, φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ συγκληθῇ εἰς Τοπικὴν Σύνοδον, καὶ δὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἡ ὅλη Ἱεραρχία τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου διὰ τὰ μεγάλα Ἐκκλ. ζητήματα, συγχρόνως δὲ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, συγκροτοῦσα γενικὴν συνέλευσιν, νὰ συντάξῃ Νομοθέτημα, ὅπερ νὰ ὑποκαταστήσῃ τοὺς Ἐθν. Κανονισμοὺς καὶ νὰ ἀποβῇ «κανὼν καὶ γνώμων τῆς ἐν τῷ μέλλοντι σταθερᾶς, ἐγκύρου καὶ φιλοπροόδου Ἐκκλησιαστικῆς δράσεως πρὸς δόξαν τῆς καθόλου κατὰ Ἀνατολὰς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους». Εἰδικώτερον ὑποδεικνύει ὁ Σεβ. ὡς ἓν τῶν σπουδαιοτέρων πρὸς σκέψιν ὑπὸ τῆς Τοπικῆς Συνόδου ζητημάτων τὸ μέλλον τοῦ Ἄθωνος. Διὰ τῆς ἑνώσεως αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἐλευθέρου Βασιλείου, γράφει ὁ Σεβ., οἱ Ἁγιορεῖται Πατέρες ἀπηλλάγησαν τῶν ἑαυτῶν καθηκόντων ὡς φρουρῶν καὶ φυλάκων τῶν περισωθέντων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῶν Κειμηλίων. Ἀνάγκη ὅμως ν' ἀνοίξωσιν ἑαυτοῖς νέον στάδιον δράσεως καὶ νὰ ἐξυπηρετήσωσι τῇ κατὰ Ἀνατολὰς Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ μεγάλῳ καὶ ἐνδόξῳ ἀγῶνι, εἰς ὃν θὰ ἀποδυθῇ πρὸς θρησκευτικήν, ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἕνεκα τῆς δουλείας ἐν πολλοῖς ὑπολειπομένου καὶ πολλὰς θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς καὶ κοινωνικὰς ἐλλείψεις παρουσιάζοντος Ὀρθοδόξου Χριστιανικοῦ πληρώματος. Μικρολόγα τοπικιστικὰ ζητήματα ὅλως ἀνάξια τῇ μοναχικῇ πολιτείᾳ ἀνάγκη νὰ ἐκλίπωσιν ἀπὸ τοῦ Ἄθωνος. Προτείνει δὲ ὁ Σεβ. ἄνευ χρονοτριβῆς νὰ ἱδρυθῶσιν ἐν Ἄθωνι Γυμνάσιον καὶ Θεολογικὴ Σχολὴ εἰς τρόπον, ὥστε οὐδεὶς μοναχὸς νὰ μένῃ ἐν Ἄθωνι ἀθεολόγητος, πρὸς τοῦτο δὲ δέον νὰ ἀνακληθῶσιν εἰς Ἄθωνα ἅπαντες οἱ διὰ τοῦτον ἢ δι' ἐκεῖνον τὸν λόγον διαβιοῦντες λόγιοι Ἁγιορεῖται Μοναχοί. Ὁ Σεβ. σ. θεωρεῖ ἐπάναγκες νὰ ἀποκτήσῃ ὁ Ἄθως τὸ τελειότερον Τυπογραφεῖον, ἐξ οὗ νὰ ἐξέλθῃ κριτικῶς ἐπεξειργασμένη ἅπασα ἡ σειρὰ τῶν Λειτουργικοῦ τῆς Ἐκκλησίας βιβλίων, νὰ ἐκδίδηται ἑβδομαδιαῖον περιοδικὸν θρησκευτικὸν καὶ ἠθικοῦ περιεχομένου, νὰ ἐξέλθῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Ἁγιορειτῶν κωδίκων ἡ σειρὰ τῶν Ἀποστολικῶν ἀνδρῶν, Ἀπολογητῶν, συγγραμμάτων τῶν μεγάλων πατέρων καὶ Διδασκάλων καὶ εἴ τι πολύτιμον περικλείεται ἐν ταῖς τοῦ Ἄθωνος βιβλιοθήκαις ἐκ τῆς Βυζαντινῆς Θεολογίας καὶ Φιλολογίας, νὰ ἐκδοθοῦν λευκώματα περικλείοντα ἔγχρωμα ἀποτυπώματα ὅλων τῶν εἰκόνων, μωσαϊκῶν τοιχογραφιῶν, ἱερῶν κειμηλίων, κυτίων ἁγίων λειψάνων, πολυτίμων βυζαντηνῶν σκευῶν, ἀρχαίων ποτηρίων, ἱερῶν καλυμμάτων κλπ. Τὸ Τυπογραφεῖον τοῦ Ἄθωνος, φρονεῖ ὁ Σεβ. σ., δύναται σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἀποτελέσῃ τὸν κυριώτερον πόρον τῆς συντηρήσεως τῶν ἐν αὐτῷ μοναζόντων. Αἱ ἱεραὶ Μοναὶ τοῦ Ἄθωνος ὀφείλουσι, λέγει ὁ Σεβ., νὰ ἀποστείλωσιν ἀνὰ δύο ἑκάστη νέους μοναχοὺς εἰς

κατάλληλα Ἐκπαιδευτήρια πρὸς σπουδὴν τῶν Γεωπονικῶν, ἵνα δι' ἐντατικῆς καλλιεργείας καταστήσωσι προσοδοφόρους καὶ ἐπωφελεῖς τὰς ἀπεράντους Μετοχικὰς αὐτῶν ἐκτάσεις. Ὁ Σεβ. σ. καταλήγει εἰσηγούμενος ὅτι, ἐὰν σήμερον αἱ Μοναὶ τοῦ Ἄθωνος θέλωσι νὰ τηρήσωσι τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν ἐκτὸς τῶν ἄλλων δέον νὰ προσθέσωσι καὶ τοῦτο, ἵνα ἑκάστη Μονὴ κατὰ τὰς ἰδίας δυνάμεις καὶ τάσεις καὶ τὸ ἐπικρατοῦν πνεῦμα ἐξυπηρετήσῃ ἐκπαιδευτικόν τινα, μορφωτικὸν ἢ φιλανθρωπικὸν σκοπόν, τῆς μὲν συνιστώσης ἐν ἑαυτῇ Μουσικὴν Σχολήν, τῆς δὲ Σχολὴν Ζωγραφικῆς και ἐν γένει τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ἄλλης συντηρούσης Πολυτεχνεῖον, ἑτέρας Γεωπονικὴν Σχολήν, ἄλλης ἀναλαμβανούσης τὴν ἱκανοποίησιν ἢ ἐξυπηρέτησιν φιλανθρωπικοῦ τινος ἢ ἐθνικοῦ σκοποῦ καὶ ἀνάγκης καὶ ἐν γένει ἑκάστη Μονὴ ὀφείλει νὰ ἐξυπηρετῇ καὶ μίαν ἐπὶ πλέον ἐκπαιδευτικήν, Ἐκκλησιαστικὴν ἢ ἐθνικὴν ἀνάγκην. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας πέποιθεν ὁ Σεβ. σ. ὅτι «ὁ Ἄθως θὰ ἀποτελέσῃ τὸ σέμνωμα τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ παντὸς τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους καὶ ἁπάσης τῆς ἐν Ἀνατολῇ Ὀρθοδοξίας».

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΔΙΑΤΙ ΜΟΝΗ Η ΔΥΤΙΚΗ;

Οἱ ταχθέντες νὰ καταρτίσωσι τὸν κανονισμὸν τῆς Κοινωνίας τῶν ἐθνῶν πολὺ ὀρθῶς ἐσκέφθησαν, ὅτι, διὰ νὰ εὐοδωθῇ ὁ σκοπὸς τοῦ νέου τούτου θεσμοῦ, πρέπει νὰ γείνουν εἰς τὸ σῶμα τοῦτο δεκταὶ καὶ αἱ Ἐκκλησίαι. Διότι, ὅσον καὶ ἂν ἡ Κοινωνία τῶν ἐθνῶν φέρῃ πολιτικὸν χαρακτῆρα, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι πρὸς τὰς πολιτικὰς σχέσεις τῶν ἐθνῶν στενῶς σχετίζονται καὶ τὰ θρησκευτικὰ καὶ τὰ ἠθικὰ ἰδεώδη τῶν λαῶν, αἱ δ' Ἐκκλησίαι θὰ ἦσαν πολύτιμοι σύμμαχοι τῶν Πολιτειῶν, ἐὰν μετ' αὐτῶν συνειργάζοντο ὑπὲρ τῆς παγιώσεως τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν μέσων, τὰ ὁποῖα μόναι αὗται διαθέτουν. Ὑπὸ τοιούτων πάντως ὁρμώμενοι σκέψεων οἱ μελετῶντες τὸν καλλίτερον τρόπον τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Κοινωνίας τῶν ἐθνῶν ἀπησχολήθησαν εἰς τὸ ἂν πρέπῃ εἰς αὐτὴν νὰ περιληφθῇ ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, κατά τινα ἐκ Βρυξελλῶν εἴδησιν, ἀπεφασίσθη δὲ νὰ περιληφθῇ ὄχι βεβαίως ὡς ἀποτελοῦσα ἰδιαίτερον ἔθνος, ἀλλ' ὡς «δύναμις ἠθικὴ καὶ πνευματική».

Ἀλλὰ διατί τάχα μόνη ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία; Ἡ λύσις εἶνε μονομερής. Καὶ δικαίως ἡ «Ἐκκλησ. Ἀλήθεια», σχολιάζουσα τὴν εἴδησιν ταύτην, τονίζει ὅτι, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι εἰς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν, δῆλα δὴ τὴν «Ρωμαιοκαθολικήν», ἀνήκει τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὑδρογείου σφαίρας, δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ὅτι τοῦ ἄλλου ἡμίσεως τῶν κατοίκων τῆς γῆς ἀνήκοντος εἰς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας, δέον καὶ αὐτῶν αἱ ἀξιώσεις νὰ λογισθοῦν ὡς εὔλογοι καὶ νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ αὗται ὡς μεγάλαι ἠθικαὶ δυνάμεις εἰς τὴν ἀμφικτυονίαν τῶν ἐθνῶν.

Εἰδικώτερον δ' ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ ὁποία περιλαμβάνει μέγαν ἀριθμὸν ἀνηκόντων εἰς διάφορα ἔθνη ὀρθοδόξων. Ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν ὀρθοδόξων τούτων τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς ἀπολαύει τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, καί, ἑπομένως, δίκαιον εἶνε νὰ μὴ τεθῇ ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ ἡ τοσαύτην τόσων ἑκατομμυρίων ἠθικὴν δύναμιν ἐκπροσωποῦσα Ὀρθοδοξία τῆς Ἀνατολῆς.

ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ ΑΠΟΘΗΡΙΩΣΙΣ

Φρίκην καὶ ἀποτροπιασμὸν ἐξεγείρουσι τὰ μεσαιωνικὰ ὄντως βασανιστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκθέτουσα τὰ θύματά των τὰ σμήνη τῶν Μπολσεβίκων. Εἰς τὸν τέως ἐν Ὀδησσῷ Ἄγγλον Ἐφημέριον κ. Φόρστερ ὀφείλομεν ἀνατριχιαστικὰς λεπτομερείας, διὰ τὰς ὁποίας «θεωρεῖ, ὡς λέγει, καθῆκόν του νὰ εἴπῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι οὐδέποτε ἡ γῆ εἶδε τοιαύτην βαρβαρότητα». Καὶ ὁποῖα βασανιστήρια: ἑκατοντάδες δυστυχῶν τραυματιῶν κατεκοματιάσθησαν διὰ τῆς λόγχης· πολλοὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀφοῦ πρότερον ἐδέθησαν εἰς τοὺς πόδας των μεγάλοι λίθοι· ἐν μέσῳ απεριγράπτων μαρτυρίων πολλοὶ ἐκαίοντο ζωντανοί. ἄλλοι ἐξεματίζοντο μὲ ζέοντα ἀτμὸν καὶ μετεφέροντο ἔπειτα εἰς ἀνεμιστῆρα, διὰ νὰ ὑποστῶσι πραγματικῶς ἀφαντάστους πόνους· ἔχωνον καιούσας βελόνας ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν θυμάτων των· ἀπροστάτευτοι γυναῖκες καὶ παιδία ἐφονεύοντο εἰς τὰς ὁδούς. Τὸ νὰ εἶνε κανεὶς ἐνδεδυμένος εὐπρεπῶς ἀπετέλει ἔγκλημα φρικτὸν κατὰ τὴν κρίσιν τῶν Μπολσεβίκων. «Ἡ ἐθνικοποίησις τῶν γυναικῶν εἶχε πραγματικῶς συντελεσθῇ εἰς τὴν Ὀδησσόν. Ὁμάδες Μπολσεβίκων εἰσήρχοντο εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἀπῆγον τὰς γυναῖκας καὶ τὰς κόρας εἰς τὸν λιμένα καὶ τὸ Πάρκο Ἀλεξανδρόφσκυ. Τὴν πρωΐαν αἱ δυστυχεῖς αὐταὶ εὑρίσκοντο εἴτε νεκραί, εἴτε παραφρονήσασαι, εἴτε εἰς ἀπελπιστικὴν κατάστασιν. Ἐκεῖνοι οἵτινες ὑφίστανται περισσότερον τὴν μανίαν τῶν Μπολσεβίκων, εἶναι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἐν γένει ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοὶ πάσης χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Πλεῖσται ἑκατοντάδες ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν ἢ ἐβασανίσθησαν ἀγρίως ἢ καὶ ἐτάφησαν ζῶντες. Ὁ ἄγγλος κληρικὸς εἶδεν ὁ ἴδιος εἴς τινα κῆπον της πόλεως μίαν ὁμάδα Μπολσεβίκων, οἱ ὁποῖοι ἐξετρέποντο εἰς φρικώδεις ἱεροσυλίας ἐπὶ εἰκόνος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν τέλος ἐθρυμμάτισαν καὶ ἔρριψαν εἰς τὴν λάσπην». Ἀφήγησις ἀνιαρά, ὑπερβαίνουσα τὴν θηριώδη δεσποτείαν τοῦ Νέρωνος. Μακαρία ἡ μνήμη τόσων ἡρώων ἐν πιστει ἀδελφῶν ἡμῶν.

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

—Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῇ ἑσπέρᾳ τῆς παρελθούσης Δευτέρας εἰς παράκλησιν τῶν βουλευτῶν Κρήτης ὅπως ληφθῇ μέριμνα διὰ τὴν οἰκονομικὴν βελτίωσιν τοῦ κλήρου τῆς νήσου, ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι ἔχει ἕτοιμον τὸ νέον περὶ ἐνοριῶν νομοσχέδιον.

—Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ, τοῦ βουλευτοῦ κ. Μπασιᾶ συστήσαντος ὅπως ληφθῶσι μέτρα κατὰ τῆς γραφειοκρατίας, ὁ κ. Ρέπουλης ἀπήντησεν ὅτι μελετᾷ τὸ ζήτημα ἡ Κυβέρνησις.

=Τὸ ἐν Οὐασιγκτῶνι συγκληθὲν ἐσχάτως Πανεργατικὸν Συνέδριον τῶν Ἀμερικῶν Σωματείων παρεδέχθη παμψηφεὶ πρότασιν, δι᾽ ἧς καταδικάζει μετ᾽ ἀγανακτήσεως τὰς μπολσεβικικὰς ἰδέας.

Ὁ Μπολσεβικισμός, λέγει τὸ ψήφισμα, εἶναι ὁ καταστροφεὺς τοῦ Ἀμερικανικοῦ ἰδεώδους, καθ᾽ ὅσον ζητεῖ νὰ ἐπιβληθῇ μὲ τὰ τυραννικώτερα καὶ βιαιότερα μέσα, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ δεσποτικὰ καθεστῶτα δὲν ἐτόλμησαν ἀκόμη νὰ καταφύγουν.

=Τῇ 9ῃ Δεκεμβρίου διεξήχθη ἐν Κων)πόλει ἐν τῷ τζαμίῳ Βαγιαζὴτ τελετὴ μεγαλοπρεπής.

Τῆς τελετῆς προέστη ὁ ἴδιος ὁ Σουλτᾶνος.

Ἐν μέσῳ νεκρικῆς σιγῆς χορὸς πολυμελὴς καλλιφώνων ψαλτῶν ἔψαλλε κατανυκτικὴν δέησιν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ τρισενδόξου τοῦ Ὀσμὰν Κράτους!

= Ὁ Σεβ. Μητροπ. Σμύρνης κ. Χρυσόστομος ἐπεσκέφθη πρό τινος τὸ Πανεπιστήμιον, εὑρὼν δὲ συνεδριάζουσαν τὴν Σύγκλητον, ἐγένετο δεκτὸς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριῶν, ὅπου ἀντηλλάγησαν θερμοὶ λόγοι περὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἀσιατικῆς Ἑλλάδος. Ἡ Α. Σ. ἐπανέκαμψεν εἰς Σμύρνην.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος

Συνεδρία τῆς 13ης Δεκεμβρίου. — Ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν περὶ διορισμοῦ τοῦ Ἀρχιμ. Ἰωακεὶμ Σμυρνιώτου ὡς Ἐφημερίου παρὰ τῷ Βασιλ. Ναυτικῷ, ζητοῦντος πρὸς τοῦτο τὴν γνωμοδότησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐνεκρίθη νὰ δηλωθῇ ὅτι κρίνεται κατάλληλος διὰ τὴν θέσιν.

—Ἐνεκρίθη αἴτησις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Μονῆς Γηροκομείου Πατρῶν περὶ προχειρίσεως τοῦ μοναχοῦ αὐτῆς Ἀρτεμίου εἰς διάκονον.

—Ἐνεκρίθη ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἱερέως Ἀντωνίου Χρηστοπούλου ὡς ἐφημερίου τοῦ ἐν Σαλμώνῃ Ἠλείας ἱεροῦ ναοῦ.

—Ἐνεκρίθη πρότασις τοῦ Τοποτηρητοῦ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως περὶ διορισμοῦ τοῦ μοναχοῦ Παγκρατίου ὡς προσωρινοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς μονῆς Κερνίτσης καὶ τοῦ μοναχοῦ Λαζάρου Θαλασσηνοῦ ὡς προσωρινοῦ Συμβούλου αὐτῆς.

—Ἀνετέθη εἰς τὸν Σεβ. Ἐπίσκοπον Φθιώτιδος κ. Ἰάκωβον ἡ μελέτη τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ ἐν Κορίνθῳ Ἱερατικοῦ Συνδέσμου.

—Ἀπερρίφθη αἴτησις τῶν ἐνοριτῶν Ἁγίου Παύλου καὶ Ἁγίου Νικολάου Ν. Κορίνθου αἰτουμένων καὶ τέταρτον ἐφημέριον.

—Εἰς ἐρώτημα τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.τ.λ. Ὑπουργείου πόθεν δέον νὰ λαμβάνηται ἡ ἄδεια τοῦ γάμου, ὅταν οἱ μελλόνυμφοι προσέρχωνται ἐκ δύο Ἐπισκοπῶν, ἐνεκρίθη νὰ δηλωθῇ ὅτι ἡ ἄδεια δέον νὰ ἐκδίδηται ὑπὸ τῆς Ἐπισκοπῆς, ἐν ᾗ θὰ τελεσθῇ ὁ γάμος.

—Ἐνεκρίθη ἡ λόγῳ γήρατος παραίτησις τοῦ μοναχοῦ τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ Ἱερᾶς Μονῆς Βελανιδιᾶς Ἰωσὴφ Γιαννοπούλου ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ ὡς συμβούλου τῆς Μονῆς τούτης καὶ ὁ ἀντ᾽ αὐτοῦ διορισμὸς τοῦ μοναχοῦ τῆς αὐτῆς Μονῆς Στεφάνου Νικητοπούλου.

—Ἐνεκρίθη πρότασις τοῦ Τοποτηρητοῦ Κεφαλληνίας περὶ ἀνανεώσεως τῆς θητείας τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγρολίων, ἅτε στερουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ταύτης ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ μοναχῶν πρὸς ἐκλογὴν νέου Ἡγουμενοσυμβουλίου.

—Ἐγένετο συνέχεια τῆς μελέτης τοῦ ὑπὸ τῆς Α.Σ. τοῦ Μητροπολίτου κατατεθέντος Νομοσχεδίου περὶ διοικήσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Συνεδρία τῆς 16 Δεκεμβρίου.—Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ Α´ τόμου τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐνεκρίθη νὰ ἐκφρασθῶσι τῷ φιλοπόνῳ συγγραφεῖ Ἀρχιμ. κ. Χρυσοστόμῳ Παπαδοπούλῳ Καθηγητῇ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Διευθυντῇ τῆς Ριζαρείου

αἱ εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ταχεῖαν συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου ἔργου.

—Ἐνεκρίθη νὰ δηλωθῇ διὰ τοῦ Τοποτηρητοῦ Καλαβρύτων τῷ ἱερεῖ Ἰωάννῃ Πανοπούλῳ, ὑποβάλλοντι παραίτησιν ἀπὸ τῶν ἐφημεριακῶν του καθηκόντων, ὅτι δέον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι, ἐὰν συνεπείᾳ ἐπιμονῆς αὐτοῦ γίνῃ δεκτὴ ἡ αἴτησίς του, δὲν θὰ δικαιοῦται πλέον νὰ ἀναδιορισθῇ ἐφημέριος συμφώνως πρὸς προεξηγγελμένην τῆς Συνόδου ἀπόφασιν.

—Ἐνεκρίθη ὁ διορισμὸς τοῦ Ἀρχιμ. Γερβασίου Ἰωαννίδου ὡς προσωρινοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Αἰγίῳ ἱεροῦ ναοῦ Ταξιαρχῶν.

Ἱερὰ Μητρόπολις

—Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως (15) ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ δοξολογία πρωτοβουλίᾳ τοῦ Συλλόγου τῶν Φιλελευθέρων παρουσίᾳ πολλῶν ἐπισημοτήτων καὶ πλήθους λαοῦ. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Δοξολογίας ὁμιλήσας πρὸς τὸ Ἐκκλησίασμα ἐξῆρε τὴν σημερινὴν ἐν ναοῖς συγκέντρωσιν ὡς ὅλως ἐξαιρετικῆς σημασίας διὰ τὴν κρίσιμον στιγμὴν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, τὸν ὁποῖον ἐν Παρισίοις ἀγωνίζεται ὁ Κυβερνήτης. Καὶ ἐάν, εἶπε, δὲν μᾶς ἐκάλει εἰς προσευχὴν κοινὴν ἡ ὀνομαστική του ἑορτή, ἦτο ἀνάγκη ἐσωτερικὴ τῶν καρδιῶν ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς αἰφνηδίας ἀναχωρήσεως αὐτοῦ νὰ εὑρεθῶμεν συγκεντρωμένοι ἐν τοῖς ναοῖς διὰ νὰ συναγωνισθῶμεν μετ' αὐτοῦ διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς δεήσεως τὸν κρίσιμον ἐθνικὸν ἀγῶνα καὶ νὰ ζητήσωμεν ἐν πίστει ἀπὸ τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων ἡμῶν νὰ δώσῃ αὐτῷ ῥῆμα ἐν δυνάμει πολλῇ διὰ νὰ πείσῃ τοὺς δικαστὰς τῆς γῆς νὰ θέσωσι τέρμα εἰς τὸ μαρτύριον τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Τὸ Ἐκκλησίασμα παρηκολούθησε μετὰ κατανύξεως τὴν δοξολογίαν καὶ τὰς εἰδικὰς πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Κυβερνήτου εἰς ἐπιτέλεσιν τῆς ἐθνικῆς διακονίας εὐχάς.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν ὁ Σεβ. Μητρ. ἀπέστειλε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον κ. Βενιζέλον Πρόεδρον τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως

Εἰς Παρισίους

Ἡ ὀνομαστικὴ ὑμῶν ἑορτὴ ὑπῆρξεν εὐκαιρία ἐπιθυμητὴ συγκεντρώσεως ἐν τοῖς ναοῖς κλήρου καὶ λαοῦ πρὸς εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ εὐοδώσεως τῆς ἐθνικῆς διακονίας, ἣν τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπιτελεῖτε, παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἔθνους ὁλοκλήρου μετὰ προσοχῆς ἐντεταμένης. Κύριος ὁ Θεός, εἰσακούων τῶν Πανελληνίων δεήσεων, δῴη ὑμῖν ῥῆμα ἐν δυνάμει πολλῇ εἰς συμπλήρωσιν τῆς ὁλικῆς τοῦ Ἔθνους ἀποκαταστάσεως.

† ὁ Ἀθηνῶν *Μελέτιος*

—Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων παρὰ Δυτικοῖς ἡ Α. Σ. διεβίβασε πρὸς τὸν Σεβ. Πριμᾶτον Ἀγγλίας τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα:

Τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην ὅτι ἐτέχθη σήμερον Σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυΐδ, ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχοντες, προσαγορεύομεν τὴν ὑμετέραν φίλην Σεβασμιότητα, τὸν Πρωτόθρονον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἱκετεύομεν τὸν Μέγαν Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης, ὅπως εὐδοκήσῃ νὰ ἀποκατασταθῇ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ εἰρήνη παγία στηριζομένη ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν.

Ἡ ὑπὲρ δύναμιν δοκιμασθεῖσα Χριστιανικὴ Ἀνατολὴ ἀποκαραδοκεῖ τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς τῇ συνδρομῇ τῆς Χριστιανικῆς Δύσεως, ἐν ᾗ ἐπίζηλον κατέχει θέσιν ὁ φιλόχριστος Ἀγγλικὸς λαός.

Συναγωνίσασθε, παρακαλοῦμεν, ἀγαπητὲ ἐν Κυρίῳ Ἀδελφέ, τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, ὅπως ὁριστικῶς ἀποδοθῇ ἡ ἐλευθερία εἰς τοὺς ἔτι ἀλυτρώτους ἀδελφοὺς ἡμῶν.

† *Ὁ Ἀθηνῶν ΜΕΛΕΤΙΟΣ*

—Ὁ Σεβ. Μητρ. Σμύρνης κ. Χρυσόστομος παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ Δ. Σ. τῆς Ἑταιρείας τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν ὡμίλησε τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσοῦ» πρὸς πυκνότατον ἀκροατήριον περὶ τῶν ἑπτὰ ἀστέρων τῆς Ἀποκαλύψεως περιγράψας τὰ παθήματα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀσίας καὶ τῆς ὅλης Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς δι' ὅλων τῶν αἰώνων καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ τοὺς Τούρκους καὶ συνδέσας ταῦτα πρὸς τὰ λόγια τῆς Ἀποκαλύψεως διὰ νὰ συνάγῃ ὡς συμπέρασμα ἑρμηνείας τῆς προφητείας τοῦ Ἰωάννου, ὅτι ἀνετράπη

πλέον καὶ ἐξηφανίσθη τὸ κράτος τοῦ «θηρίου τοῦ κοκκίνου» καὶ τῆς «μεθυούσης ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ».

Ἐκκλησία Κύπρου.— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου διώρισεν ἐσχάτως ἱεροκήρυκα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τὸν Γραμματέα αὐτῆς κ. Κ. Λοϊζίδην, ἀπόφοιτον τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ἐκκλησία Σερβίας.—Ἀναγινώσκομεν εἰς τὴν Σερβικὴν ἐφημερίδα «Δημοκρατία» ὅτι συνεκροτήθη ἐν Καρλοβιτσίῳ Συνέδριον ἁπάντων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων τῆς Γιουγκουσλαυίας ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαυροβουνίου κ. Μητροφάνους. Ἐν τῇ συνδιασκέψει ταύτῃ θὰ συζητηθῶσι σπουδαῖα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα·

ΝΕΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΑΙ

—*Κωνστ. Χ. Μπεκιαρίδου*, Ὕμνος ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Κων)πόλεως ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν. *Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1919.*

—*Στυλ. Α. Κολοκυθᾶ*, Εἰσηγητοῦ τοῦ Α΄ Διαρκοῦς Στρατοδικείου Γνωμάτευσις κατὰ τοῦ τέως Γενικοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐπιτελείου. *Ἐν Ἀθήναις 1919.*

—*Καταστατικὸν* Ἱερατικοῦ Συνδέσμου τῆς Ἐπισκοπῆς Κορινθίας. *Ἐν Κορίνθῳ 1919.*

—*Ι. Ζερβοῦ.* Ὁ Ἑλληνισμὸς τοῦ Πόντου. Διάλεξις γενομένη ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ «Παρνασσῷ» τῇ 27ῃ Σεπτεμβρίου 1919. *Ἐν Ἀθήναις. 1919.*

—*Δρος Τσ. Μήτροβιτς*, (Καθηγ. τοῦ Πανεπιστημίου Βελιγραδίου). Ἡ Ἐκκλησία ἀπέναντι τῶν νέων ἀπαντήσεων τῆς ἐποχῆς. ΚΠολις 1919 (μετάφρ. Διακ. Αἰμιλιανοῦ Πίπερκοβιτς). — Περιεχόμενα :— Ἡ πολιτικὴ τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ ἐκκλ. παραδόσεις καὶ τὰ νέα καθήκοντα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκκλησ. μεταρρυθμίσεις ἀπέναντι τῶν κανόνων. Τὸ αὐτοκέφαλον καὶ ἡ ἑνότης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

—*Σεβαστιανοῦ Νικοκάβουρα* (Ἀρχιεπ. Κερκύρας καὶ Παξῶν), Ἐγκύκλιοι. Ἐν Κερκύρᾳ 1917, σελ. 180.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἱερ. Γ. Δημοπούλῳ, Καραμπάσιον. — Οἰκονόμῳ *Δήμῳ Κόλια*, Γραβιά. — *Ἡγουμένῳ Ἱερᾶς Μονῆς* Λεχώβης. —*Ἐκκλησιαστικοῖς Συμβουλίοις* ἱερῶν ναῶν Ἁγίας Μαγδαληνῆς, Μακρυνίτσαν, Ἁγίου Νικολάου, Αὐλωνάριον, Ἁγίων Θεοδώρων, Σούρπην, Ἁγίου Παντελεήμονος Σούρπην — Ἐκκλησιαστικῷ Συμβουλίῳ ἱερ. ναοῦ Ἁγίου Βλασίου, Δαδίον. — *Πέτρῳ Δ. Σούμπαση*, Κριεκούκιον, Βάλτου. Συνδρομαὶ ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν· ἀποδείξεις ἐστάλησαν. — Ἀρχιμ. *Σωφρ. Παπακυριακοῦ*, Τοποτηρητῇ Καλαβρύτων. — Αἰδεσ. *Γρηγορίῳ Παπαϊωάννου*, Ἀγρίνιον. — Αἰδ. *Δημ. Ρούσῳ*, Ἄνδρον. Σεβ. Μητροπολίτῃ Γρεβενῶν κ. *Αἰμιλιανῷ*. Οἰκ. *Παπαδημητρίῳ*, Ζαγοράν. Ἀρχιμ. *Θ. Ἀνδρουτσοπούλῳ*, Τοποτηρητῇ Ἄρτης. Αἰδ. *Β. Στρατῇ*, Ἄνδρον, Αἰδ. *Ἀθανασίῳ Τρίμῃ*, Τρίκερι. Ἐμβάσματα ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν· ἀναμένομεν ἐπιστολάς σας. — Ἀρχιμ. *Ἰωακεὶμ Σπετσιέρῃ*, Τοποτηρητῇ Κυθήρων. Δρχμ. 104 ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Γράφομεν· — Ἱερεῖ *Κ. Ὑφαντῇ*, Περιθεώτισσαν, Δωρίδος. Συνδρομὴ ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν· παράκλησις ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν.— Ἱερεῖ *Ν. Κανδῇ*, Συνδρομὴ ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν. Ζητηθεὶς ἀριθμὸς ἐστάλη. — Μοναχῷ *Νικάνδρῳ Σκουτέρῃ*, διεύθυνσις διωρθώθη. Ζητηθέντες ἀριθμοὶ ἐστάλησαν. — Ἡγουμένῳ *Γενναδίῳ Ξαρχᾷ*, Ἄρταν. Ἀπόδειξις ἐστάλη, καθὼς καὶ ζητηθέντες ἀριθμοί. — *Σεβ. Μητροπολίτῃ Χίῳ κ. Ἱερωνύμῳ*. Ἐμβάσματα ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. Ἀναμένομεν πιστωτικὸν κατάλογον. Καθυστερήσαντες ἀριθμοὶ ἐστάλησαν. Συνεμορφώθημεν ὁδηγίαις Ὑμ. Σεβασμιότητος.—Ἀρχιμ. *Ἰγνατίῳ Κολιοπούλῳ* Θήραν. Κατάλογος ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. — *Κ. Δημοπούλῳ*, οἰκονόμῳ, Καλάβρυτα. Ἐστάλη ὑμῖν ἡ σειρὰ τοῦ 1919. — Ἀρχιμ. *Θεοφ. Ἀνδρουτσοπούλῳ*, Τοποτηρητῇ, Ἄρταν. Δρχμ. 75 ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν· γράφομεν. — Ἱερεῖ *Ἰωάννῃ Σίδερῃ*, Βασιλικήν. Ἐστάλη ὑμῖν ἡ σειρὰ τοῦ 1919.—*Ἱερᾷ Μονῇ Βαρλαὰμ Μετεώρων*. Δρ. 30 ἐλήφθησαν· ἀπόδειξις ἐστάλη· θερμὰς εὐχαριστίας. —

Ἀρχιμ. *Κλεονίκῳ Γεωργίου* Λευκάδα, Συνεμορφώθημεν ὁδηγίᾳ ὑμῶν.— *Οἰκονόμῳ Β. Στρατῇ*, Κόρθιον, *Ἡγουμενοσυμβουλίῳ Ἱερᾶς Μονῆς Δίβρης*, Ἱερεῖ *Λάμπρῳ Μπαλωμένῳ*, Μύρεσι-Ἀγράφων, Ἀρχιμ. *Ἀστερίῳ Παπᾶ Ἀστερίου*, Τοποτηρητῇ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, συνδρομαὶ ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν· γράφομεν.— *Ἀδελφοὺς Μωραϊτοπούλου*, Δομοκόν.— *Γεωργίῳ Ζμᾷ*, Ἀργαλαστήν, *Σεβ. Ἐπισκόπῳ Παροναξίας κ. Ἱεροθέῳ, Παπᾶ Δημητρίῳ Οἰκονόμῳ*, Ζαγοράν, *Ἐκκλ. Συμβουλίῳ* ἱ. ναοῦ «Ἁγίας Τριάδος» Βρουλιᾶ (Λακεδαίμονος), *Διακόνῳ Π. Τσίχλη* καὶ ἱερεῖ *Γ. Βελιμάχῳ* Καλάμας. *Σεβ. Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Γερμανῷ*, Κ[Πολιν, Ἐφημ. *Ἀντωνίῳ Κονταρίνῃ*, Σῦρον, *Ἐκκλ. Συμβουλίῳ* ἱ. ναοῦ «Ἁγίου Νικολάου» Μπότσικα, ἐλλείποντες ἀριθμοὶ ἀπεστάλησαν.— *Κ. Σαρλᾶν Πρασιδάκιον*. Συνδρομὴ ἐλήφθη εὐχαριστοῦμεν· ζητηθέντες ἀριθμοὶ ἐστάλησαν.—Ἀρχ. *Προκ. Σπηλιοπούλῳ*, Ἱερὰ Μονὴ Σκαφιδιᾶς. Ὑπεύθυνον εἶιαι τὸ Ταχυδρομεῖον καὶ μόνον. Ἡ ἡμετέρα ὑπηρεσία τακτικώτατα ἀποστέλλει τὰ φύλλα.— *Κ. Π. Ἀντωνοπούλῳ*, Τ. Τ. 929. Παραγγελία σας ἐξετελέσθη.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἀριθ. πρωτ. 108.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς κατὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ τέως Δήμου Κλεωνῶν Ἱερᾶς Μονῆς ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου Ἐπιλεγομένης Φανερωμένης.

Διακηρύττει ὅτι:

Συνεπείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθ. 6629 ἐ. ἔ. διαταγῆς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου, ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν Δημοπρασίαν ἐκποιήσεως διακόσιαι (200) αἶγες καὶ 50 πεντήκοντα ἐρίφια ἐκ τοῦ ποιμνίου τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὅρων τῆς ὁμοιαρίθμου τῇ παρούσῃ ἡμετέρας συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, ἧς ἀντίγραφα κατατεθήσονται ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Νομαρχίας Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, ἐν τοῖς Κοινοτικοῖς Γραφείοις τῶν Κοινοτήτων Νέας Κορίνθου καὶ Χιλιομοδιοῦ καὶ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς.— Ἡ Δημοπρασία τῆς προκειμένης ἐκποιήσεως ἐνεργηθήσεται ἐν Χιλιομοδίῳ τοῦ τέως δήμου Κλεωνῶν τὴν 8ην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. εἰς τὸν συνήθη τῶν Δημοπρασιῶν τόπον καὶ ἀπὸ ὥρας 10 π. μ. μέχρι τῆς 12ης τῆς μεσημβρίας, ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Κλεωνῶν Σοφοκλέους Σπηλιοπούλου καὶ ἑνὸς μέλους τοῦ ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Φανερωμένης τῇ 30 Νοεμβρίου 1919.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον

Δηλώσεις

Ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἐκ τῶν συνδρομητῶν μας καθυστερούντων τὴν συνδρομήν των εἰς τὴν ἐπίσπευσιν τῆς καταβολῆς της μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Δεκεμβρίου. Ἀποφασισθείσης τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ «Ἐκκλ. Κήρυκος» ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ νέου ἔτους καὶ εἰς ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν καὶ εἰς ἐσωτερικὴν ρύθμισιν τῆς ὕλης διὰ μεγεθύνσεως τοῦ σχήματος αὐτοῦ καὶ πλουτισμοῦ τοῦ περιεχομένου, θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ διακόψωμεν τὴν ἀποστολήν του πρὸς ἐκείνους, οἵτινες δὲν θὰ ἐξοφλήσωσι τὴν συνδρομήν των ἐγκαίρως. Ἡ προϊοῦσα αὔξησις τῆς τιμῆς τοῦ τυπογραφικοῦ χάρτου καὶ τῶν τυπωτικῶν μᾶς ὑποχρεοῖ νὰ ἐκτυπώνωμεν τόσα μόνον φύλλα, ὅσα εἶνε οἱ ἀσφαλεῖς ἡμῶν συνδρομηταί. Ἐπομένως, ὅσοι θέλουσι νὰ κρατήσωσι τὴν σειρὰν τοῦ περιοδικοῦ δέον νὰ μὴ ἀναβάλωσι τὴν ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς των, διότι δὲν θὰ ὑπάρχωσι πλέον διαθέσιμα φύλλα.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ: Ἐν Ἑλλάδι δρχ. 15.
» » Ἐξωτερικοῦ δρχ. 20.
Ἕκαστον τεῦχος δρχ. 0.35.
Διὰ τοὺς φοιτ. Θεολ. καὶ Ἱεροσπουδαστὰς τὸ 1)2

Διευθυντὴς ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
Γραφεῖα ἐν τῇ ἱ. Μητροπόλει Ἀθηνῶν.
Ὥρα ἐντεύξεων 5 1/2 — 6. μ. μ.